МОСКВА 19
УЛ. ФРУНЗЭ 10 ИН. ТУГ
СОВ. СТРОИТ. И ПРАВДА
1.12 пр.2

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Пралетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 15 (5669) | 18 студзеня 1937 г., панядзелак | ЦАНА 10 КАП.

Пражская канферэнцыя „мела велізарнейшае значэнне ў гісторыі нашай партыі, бо яна паклала мяжу паміж большэвікамі і меншавікамі і аб'яднала большэвіцкія арганізацыі па ўсёй краіне ў адзіную большэвіцкую партыю...“ (СТАЛІН).

ДАКУМЕНТЫ В. І. ЛЕНІНА

Пражская канферэнцыя РСДРП, якая з'яўляецца знамянальнай датай у гісторыі нашай партыі, адбылася 18—30 студзеня 1912 года. Гэта канферэнцыя «мела найвялікшае значэнне ў гісторыі нашай партыі, бо яна паклала мяжу паміж большэвікамі і меншавікамі і аб'яднала большэвіцкія арганізацыі па ўсёй краіне ў адзіную большэвіцкую партыю». (Сталін).

Ніжэй публікуюцца (па рукапісу) праекты двух рэзалюцый Пражскай канферэнцыі, напісаныя Леніным і ўвайшоўшыя з невялікімі зменамі ў асноўныя рашэнні канферэнцыі.

«Праект рэзалюцыі аб канстытуяванні» падводзіць вынікі шматгадовай барацьбы партыі з ліквідатарствам і абвяшчае канферэнцыю вярхоўным органам партыі.

Праект рэзалюцыі «Аб задачах с.-д. у барацьбе з голадам» з'яўляецца праграмным дакументам нашай партыі па кіраўніцтву многамільённымі масамі сялянства ва ўмовах лютага прыгнёту царызма і аграрнай палітыкі самадзяржаўя, прывёўшых краіну да голаду і жабрацтва.

ІНСТЫТУТ МАРКСА—ЭНГЕЛЬСА—ЛЕНІНА ПРЫ ЦК ВКП(б).

В. І. ЛЕНІН — 1912 г.

ПРАЕКТ РЭЗАЛЮЦЫІ АБ КАНСТЫТУЯВАННІ КАНФЕРЭНЦЫІ

Рэзалюцыя аб канстытуяванні

Прымаючы пад увагу,

1) што выкліканыя шырокім патокам контррэвалюцыйных настрояў і адчаянымі праследаваннямі з боку царызма распад і развал большасці арганізацый партыі пры шматгадовай адсутнасці партыйнага практычнага цэнтра, Цэнтральнага Камітэта, абумовілі надзвычай цяжкае становішча Расійскай с.-д. партыі;

2) што ў сучасны момант, у сувязі з ажыццяўленнем рабочага руху, нагляддаецца ўсюды ўзмоцненае імкненне перадавых рабочых да аднаўлення нелегальных арганізацый партыі і што на гэтай глебе праяўлена велізарная і паспяховая ініцыятыва большасці мясцовых арганізацый Р. С.-Д. Р. П. па адраджэнню партыі і скліканню агульнапартыйнай канферэнцыі;

3) што неадкладнейшыя практычныя задачы рабочага руху і рэвалюцыйнай барацьбы з царызмам (кіраўніцтва эканамічнай барацьбой, палітычнай агітацыяй і пролетарскімі мітынгамі, выбары ў IV Думу і т. д.) робяць безумоўна неабходнымі неадкладныя і самыя энергічныя меры па аднаўленню правамочнага і цесна звязанага з мясцовымі арганізацыямі практычнага партыйнага цэнтра;

4) што пасля больш чым трохгадовага перапынку з часу апошняй канферэнцыі Р. С.-Д. Р. П. і больш чым двухгадовых шматразовых спроб скліканнь сход прадстаўнікоў усіх арганізацый партыі, у сучасны момант удалося, нарэшце, згуртаваць 20 рускіх арганізацый вакол склікаўшай дадзеную канферэнцыю Расійскай арганізацыйнай камісіі, якая паведаміла аб канферэнцыі ўжо некалькі месяцаў таму назад усіх соцыял-дэмакратаў і запрасіла на канферэнцыю рашуча ўсе, без адзінага выключэння, арганізацыі нашай партыі, прычым усім арганізацыям прадастаўлена была магчымасць прыняць удзел на канферэнцыі;

5) што на дадзенай канферэнцыі, не гледзячы на рад цяжкіх правалаў, прадстаўлены, за чыста адзінковымі выключэннямі, усе дзеючыя ў Расіі арганізацыі: —

канферэнцыя канстытуецца як агульнапартыйная канферэнцыя Р. С.-Д. Р. П., якая з'яўляецца вярхоўным органам партыі.

В. І. ЛЕНІН — 1912 г.

ПРАЕКТ РЭЗАЛЮЦЫІ „АБ ЗАДАЧАХ С.-Д. У БАРАЦЬБЕ З ГОЛАДАМ“

Прымаючы пад увагу,

1) што галадоўка 20 мільёнаў сялян у Расіі паказвае яшчэ раз зусім невыноснае, нямыслімае ні ў адной цывілізаванай дзяржаве свету, задаўленае становішча сялянскай масы, прыгнятаемай царызмам і класам прыгоннікаў-памешчыкаў;

2) што дадзеная галадоўка лішні раз пацвярджае няпоспех урадавай аграрнай палітыкі і немагчымасць забяспечыць колькі-небудзь нармальнае буржуазнае развіццё Расіі пры напрамку яе палітыкі наогул і зямельнай палітыкі ў прыватнасці класам прыгоннікаў-памешчыкаў, пануючых у выглядзе правых партый, і ў III Думе, і ў Дзяржаўным совеце, і ў прыдворных сферах Нікалая II;

3) што чорнасоценныя партыі (з п. п. Маркавымі і т. п. на чале) сваімі заявамі ў Думэ і ўскладаннем адказнасці на «лодыраў сялян» давялі бессаромнасць рабуючай Расію царска-памешчыцкай зграі да такой ступені, што самым цёмным адкрываюцца вочы і самыя роўнадушныя прыходзяць у хваляванне;

4) што ўрадавыя перашкоды справе дапамогі галадаючым, паліцэйскія прыдзіркі да земстваў, да збіраючых зборы і арганізуючых сталовыя камітэты і т. п. выклікаюць самае шырокае нездавальненне нават у буржуазіі;

5) што ліберальна-манархічная буржуазія, дапамагаючы сваім друкам паведамляць грамадства аб голадзе і аб паводзінах урада, з другога боку, заняла ў асобе к-д Кутлера ў III Думе такую ўмерана-апазіцыйную пазіцыю, якая ні ў якім выпадку не можа задаволіць дэмакратыю, роўным чынам як нельга прымірыцца і з філантрапічнай пастановкай пытання аб дапамозе галадаючым у большасці лібералаў;

6) што сярод рабочага класа, зусім незалежна ад таго пагаршэння яго эканамічнага становішча, якое выцякае з павелічэння ліку галодных і беспрацоўных, наглядаецца стыхійнае імкненне да збораў у карысць галадаючых і іншай дапамогі і што гэта імкненне, натуральнае ва ўсякага дэмакрата, не гаворачы ўжо аб соцыялістах, павінна быць падтрымана і накіравана ў духу класавай барацьбы ўсімі соцыял-дэмакратамі, —

канферэнцыя пастанаўляе, што

а) неабходна напружыць усе сілы для пашырэння прапаганды і агітацыі сярод шырокіх мас насельніцтва і асабліва сялянства, растлумачваючы сувязь голаду з царызмам і ўсёй яго палітыкай, распаўсюджваючы ў вёсцы ў мэтах агітацыі думскія прамовы не толькі с.-д. і трудавікоў, але і такіх прыяцеляў цара, як Маркава 2, і распаўсюджваючы палітычныя патрабаванні соцыял-дэмакратыі: звяржэнне царскай манархіі, устанаўленне дэмакратычнай рэспублікі, канфіскацыя памешчыцкай зямлі;

б) падтрымаць імкненне рабочых дапамагаць, паколькі магчыма, галадаючым, раячы накіроўваць ахвяраванні выключна ў думскую с.-д. фракцыю, у рабочую прэсу ці ў рабочыя культурна-асветныя і іншыя таварыствы і т. д. і складаючы асобыя ячэйкі соцыял-дэмакратаў і дэмакратаў пры ўступленні ў групы, камітэты ці камісіі дапамогі галадаючым;

в) старацца накіроўваць дэмакратычнае ўзбуджэнне па поваду голаду ў бок дэманстрацый, масовак, мітынгаў і іншых форм пачатку рэвалюцыйнай барацьбы мас супроць царызма.

ПРАЖСКАЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ

Выдатныя падзеі ў гісторыі большэвізма адзначаем мы сёння. 25 год таму назад у Празе, сталіцы Чэхаславакіі, адкрылася ўсерасійская канферэнцыя РСДРП. На працягу 23 пасяджэнняў, праведзеных за 12 дзён, канферэнцыя адгукнулася на ўсе важнейшыя пытанні руху.

Галоўная тэма канферэнцыі — пытанне аб лёсе партыі. Рускія меншавікі пасля рэвалюцыі 1905 года яўна і таемна работалі над тым, каб раздробіць рабочы клас, падпарадкаваць пролетарскі рух буржуазнаму ўплыву. Галоўны ўдар яны накіравалі ў сэрца рабочага класа. Ліквідатарства — плынь, вырасшая з меншавізма, — патрабавала ліквідацыі нелегальнай партыі і ўсіх партыйных устаноў, урэзвання праграмы партыі і яе патрабаванняў з мэтай прыстасавання іх трэцьчэрвеньскаму рэжыму, рэжыму бессумленнага аграбвання сялянства і бессаромнай эксплаатацыі рабочага класа.

Ленін узняў сцяг барацьбы супроць ліквідатарства, выкрываючы яго, громячы арганізацыі ліквідатараў, за падрыхтоўку партыі і рабочага класа да барацьбы за звяржэнне самаўладдзя, а потым устанаўлення дыктатуры пролетарыята.

Ён усямерна падкрэсліваў, што трэцьчэрвеньскі рэжым не толькі не вырашыў задач буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі, але ва многа крат абвастрыў усе супярэчнасці Расіі.

Аправіўшаяся пасля крызіса прамысловасць не мела рынку збыту. Сялянства дзякуючы сталыпінскай палітыцы галадала. Па-жандарску рускі ўрад прабаваў задаволіць драпежніцкія інтарэсы буржуазна-памешчыцкай кучкі, якая грабіла Расію, праводзячы груба нацыяналістычную палітыку, накіраваную супроць усіх прыгнечаных нацыянальнасцей, у прыватнасці шляхам каланіяльных захопаў у Персіі і Кітаі.

У адказ на гэту палітыку ўрада зноў узняліся рабочыя і сяляне. Пачынаючы з 1910 года бесперапынна расла колькасць стачак. Стачкі ўсё часцей перарасталі з эканамічных у палітычныя. Класавыя бaі былі ўсё больш упартымі.

І гэта абстаноўка як нельга лепш ускрывала ўсю здрадніцкую ў адносінах да рабочага класа палітыку меншавізма, працаваўшага над тым, каб прымірыць рабочых з самадзяржаўем, абмежаваць размах рабочага руху.

І як заўсёды ў такіх выпадках, іудушка Троцкі і ўся яго група былі не на баку рабочага класа. Яго газета разбэшчвала розумы рабочага класа, заклікала рабочыя арганізацыі на прымірэнне з ліквідатарамі. Гэтую пахабную пазіцыю выкрылі ленінцы, сарваўшы з Троцкага маску. Рабочыя адвярнуліся ад трацкістаў.

Пражская канферэнцыя сыграла велізарнейшую ролю ў выкрыцці здрадніцкай ролі ліквідатараў і групы Троцкага. У яе рашэнні прама ўказваецца, што ліквідатары сваімі паводзінамі канчаткова паставілі сябе па-за партыяй.

Ацэньваючы значэнне Пражскай канферэнцыі, таварыш Сталін гаворыць: «Гэта канферэнцыя мела велізарнейшае значэнне ў гісторыі нашай партыі, бо яна паклала мяжу паміж большэвікамі і меншавікамі і аб'яднала большэвіцкія арганізацыі па ўсёй краіне ў адзіную партыю».

Пражская канферэнцыя выбрала цэнтральны камітэт партыі, у які хутка быў каапціраван таварыш Сталін.

Канферэнцыя выпрацавала меры па згуртаванню рэвалюцыйных арганізацый на прынцыповай аснове, заклікаўшы ўсіх партыйцаў «весці барацьбу з ліквідатарствам, растлумачваць усю яго шкоду для справы вызвалення рабочага класа і напружыць усе сілы для аднаўлення і ўмацавання нелегальнай РСДРП».

Рабочы рух пасля канферэнцыі ўзняўся на вышэйшую ступень. Рашэнні канферэнцыі далі партыйным арганізацыям праграму для падрыхтоўкі рабочага класа да ролі гегемона ў надыходзячай рэвалюцыі.

Лозунгі канферэнцыі: барацьба за рэспубліку, за васьмігадзінны рабочы дзень і канфіскацыю памешчыцкіх зямель сыгралі велізарную ролю ў аб'яднанні ўсіх дэмакратычных сіл вакол рабочага класа як свайго правадыра і кіраўніка ў барацьбе з самадзяржаўем.

З усёй сілай гэта выявілася ў майскіх забастоўках, калі рабочыя Пецярбурга, а за імі і рабочыя ўсёй Расіі, прыняўшы лозунгі Пражскай канферэнцыі, «пайшлі на забастоўку і на вулічныя дэманстрацыі не ў якасці аднаго з асобных класаў буржуазнага грамадства, не са «сваімі» толькі прафесіянальнымі лозунгамі, а ў якасці гегемона, падымаючага сцяг рэвалюцыі **за** ўвесь народ, **ад** імя ўсяго народу, **для** прабуджэння і прыцягнення да барацьбы **ўсіх** класаў, каму свабода патрэбна, хто здольны дабівацца яе.

Рэвалюцыйны рух пролетарыята ў Расіі ўзняўся на вышэйшую ступень. Калі ў 1905 годзе ён пачынаўся з масавых стачак і гапанады, то ў 1912 годзе, не гледзячы на паліцэйскі разгром арганізацыі нашай партыі, рух пачынаецца з масавых стачак і пад'няцця **рэспубліканскага сцяга!** Асобныя «ячэйкі», разрозненыя «групы» рабочых зрабілі сваю справу наперакор самым цяжкім і трудным умовам. Пролетарыят стварыў свае «майскія камітэты» і стаў на барацьбу з **рэвалюцыйнай** платформай, дастойнай класа, якому суджана вызваліць чалавецтва ад наймовага рабства». (Ленін).

25 год аддзяляюць нас ад падзей, якія адыгралі велізарную ролю ў гісторыі большэвізма і ўсяго рабочага руху. Але рашэнні канферэнцыі не страцілі сваёй свежасці і свайго значэння. Рабочыя ўсяго свету будуць вучыцца на вопыце гэтага перыяда ў гісторыі нашай партыі адносінам да апартуністаў і ліберальных рабочых палітыкаў.

Для рабочых і сялян СССР, якія пад кіраўніцтвам вялікіх Леніна і Сталіна ўзялі ўладу ў кастрычніку 1917 года і пад кіраўніцтвам вялікага Сталіна знішчылі эксплаататарскія класы і пабудавалі соцыялізм, Пражская канферэнцыя паслужыць не толькі помнікам аб гераічнай гісторыі нашай партыі тых дзён, але і прыкладам таго, як трэба берагчы і высока трымаць сцяг слаўнай гераічнай партыі Леніна—Сталіна.

НАДЗВЫЧАЙНЫ XVII УСЕРАСІЙСКІ З'ЕЗД СОВЕТАЎ

ДЗЁННІК З'ЕЗДА

Вячэрняе пасяджэнне 16 студзеня

Вячэрняе пасяджэнне З'езда адкрываецца пад старшынствам тав. **Байчурына.**

Выступае старшыня Старыцкага райвыканкома, Калінінскай вобласці, тав. Р. Г. **Фамін.**

— Сталінская Канстытуцыя, — гаворыць тав. Фамін — ужо становіцца «хлыстом» у руках выбаршчыкаў. Актыўнасць выбаршчыкаў праяўляецца не толькі ў абмеркаванні Канстытуцыі, але і ў большай патрабавальнасці да сваіх абраннікаў — дэпутатаў Советаў а таксама да сельсоветаў і райвыканкомаў.

З вялікім уздымам сустракае зала дэлегацыю брацкай саюзнай Кіргізскай рэспублікі, прышоўшую вітаць З'езд.

Па даручэнню працоўных Кіргізіі тав. Х. **Джыенбаеў** вітае дэлегатаў З'езда — лепшых сыноў і дачок вялікага рускага народу і аб'яднаных з ім у РСФСР іншых народаў. Ён перадае словы глыбокай любві і палкага прывітання творцу новай Канстытуцыі СССР творцу радаснага шчаслівага жыцця народаў Саюза таварышу Сталіну.

Слова прадастаўляецца старшыні Саўнаркома РСФСР тав. Д. Е. **Сулімаву.** З'езд сустракае яго стоячы бурнай авацыяй. Прамова тав. Сулімава насычана багатым фактычным матэрыялам, канкрэтнымі лічбамі перамог соцыялізма ў РСФСР — гэтай першай сярод роўных рэспублік Советскага Саюза. Ён прыводзіць прыклады культурнага росту краіны, яе гаспадарчага ўздыму.

Авацыяй суправаджаюцца словы тав. Сулімава аб тым, што ініцыятарам і творцам аб'яднання советскіх рэспублік у магутны Советскі Саюз з'яўляецца найвялікшы з людзей таварыш Сталін.

Бурнымі апладысментамі З'езд вітаў заяву тав. Сулімава аб тым, што наша краіна, якая мае такія абшырныя граніцы, гатова ўсюды даць сакрушальны адпор ворагу, адкуль бы ён ні прышоў.

Горача сустракае З'езд дэлегацыю Башкірскай АССР, ад імя якой з прывітаннем выступае старшы лейтэнант — лётчык тав. **Г. М. Ішмурзін.**

НА НАРАДЗЕ АГІТАТАРАЎ І ПРАПАГАНДЫСТАЎ гор. МЕНСКА

Учора менскім гаркомам КП(б)Б была праведзена нарада агітатараў і прапагандыстаў горада. На нарадзе прысутнічала больш 600 чалавек. Пасля інструкцыйнага даклада на тэму: «13 год без Леніна пад кіраўніцтвам Сталіна» сустраты бурнымі апладысментамі выступіў сакратар ЦК КП(б)Б Н. Ф. Гікало.

У сваёй вялікай і яркай прамове тав. Гікало расказаў аб барацьбе Леніна і Сталіна за дыктатуру пролетарыята і соцыялізм.

Партыя — вышэйшая форма класавай арганізацыі пролетарыята для барацьбы за соцыялізм супроць буржуазіі, міжнароднага апартунізма і ўсіх ворагаў народу.

Трацкісты і зіноўеўцы — агенты гестапо і іх прыспешнікі — правыя апартуністы змагаюцца за рэстаўрацыю капіталізма ў СССР супроць соцыялізма, супроць народу і яго надзенных інтарэсаў.

Ярка і падрабязна тав. Гікало расказаў актыву аб барацьбе і перамозе соцыялістычных элементаў над капіталістычнымі ў нашай гаспадарцы, барацьбе рабочага класа за знішчэнне класа эксплаататараў і перамозе соцыялізма і той ролі, якую адыграў у гэтай перамозе вялікі Сталін, выкрываючы і арганізуючы разгром трацкістаў і зіноўеўцаў, правых апартуністаў і ўсіх ворагаў народу. Навучаючы партыю і рабочы клас быць пільнымі к ворагу, умець выкрываць яго ў якую-б тогу ён ні апранаўся.

У заключэнні тав. Гікало спыніўся на задачах партыйнай арганізацыі, патрабуючы выкрыцця контррэвалюцыйных тэорый, якія маюць хаджэнне сярод некаторай часткі гісторыкаў БССР, у асаблівасці тэорыі «Аб залатым веку» Беларусі, які як быццам-бы быў у XVI стагоддзі, калі ў сапраўднасці працоўныя Беларусі выпрабавалі цяжкі падвойны гнёт: польскіх памешчыкаў, прыгнятаўшых Беларусь, і беларускіх памешчыкаў, і тэорыі «Аб двух і многакаленным» утварэнні КП(б)Б, разлічанай на паслабленне патрабаванняў да беларускіх эсэраў, бундаўцаў і выхадцаў з іншых партый пры іх уступленні ў ВКП(б).

Гаворачы аб Сталінскай Канстытуцыі і задачах, выходзячых з яе для партыйных арганізацый, тав. Гікало патрабаваў усямернага палепшання работы советскіх гаспадарчых і партыйных арганізацый, павышэння рэвалюцыйнай пільнасці комуністаў у адносінах да ворага, у асаблівасці да мерзкіх агентаў гестапо — трацкістаў і зіноўеўцаў і іх прыспешнікаў — правых апартуністаў.

У АПОШНЮЮ ГАДЗІНУ

Паведамленне камітэта абароны Мадрыда

ПАРЫЖ (сталіца Францыі), 17 студзеня. (БЕЛТА). Камітэт абароны Мадрыда апублікаваў сёння ў поўдзень наступнае паведамленне:

«Прадаўжаючы аперацыі, прадпрынятыя на мадрыдскім фронце, рэспубліканскія войскі ажыццявілі смелую вылазку каля маста Сан-Фернандо, якая дазволіла ім палепшыць пазіцыю гэтага сектара. Пазіцыі мяцежнікаў у сектары Універсітэцкага гарадка былі атакаваны ўрадавымі сіламі. Аперацыя прадаўжаецца».

ПАРЫЖ, 17 студзеня. (БЕЛТА). Як паведамляе мадрыдскі карэспандэнт агенцтва Гавас, урадавыя войскі сёння раніцой узарвалі правае крыло клінічнага шпіталя ва Універсітэцкім гарадку і праніклі ўнутр памяшкання.

Атрад мяцежнікаў, які знаходзіцца ў гэтым памяшканні, апынуўся ў крытычным становішчы. Ніжнія паверхі будынка заняты ўрадавымі войскамі, мяцежнікі-ж знаходзяцца ў верхніх паверхах, прычым узрывам знішчаны лесніцы.

Прасоўванне манчжурскіх войск на граніцы МНР

УЛАН-БАТОР (сталіца Мангольскай Народнай Рэспублікі), 17 студзеня. (БЕЛТА). Камандаваннем японскай квантунскай арміі 7 студзеня апублікавана паведамленне, у якім яно абвінавачвае войскі Мангольскай Народнай Рэспублікі ў нібыта дапушчаным імі за апошнія тыдні радзе парушэнняў граніцы Манчжоу-Го.

Па поваду гэтага паведамлення квантунскага штаба нашаму супрацоўніку ў паінфармаваных мангольскіх колах паведамілі, што ў сапраўднасці ніякіх парушэнняў граніцы з боку мангольскіх войск, наперакор сцверджэнню квантунскага штаба, не было, і паведамленне апошняга з'яўляецца суцэльным вымыслам. Яно патрэбна было, аднак, квантунскаму камандаванню для таго, каб апраўдаць падрыхтоўваўшыеся і затым праведзеныя за апошнія дні прасоўванне вайсковых часцей Манчжоу-Го на тэрыторыю Мангольскай Народнай Рэспублікі ў раёне на паўднёвы захад ад возера Буір-Нор, дзе з красавіка 1936 года становішча на граніцы было спакойным.

Так, згодна паведамлення мангольскіх пагранічных улад, размешчаныя ў гэтым раёне ўздоўж граніцы кавалерыйскія часці Манчжоу-Го зранку 12 студзеня пачалі прасоўванне на поўдзень і, парушыўшы мангольскую граніцу, паглыбіліся на тэрыторыю МНР на 40 кіламетраў да гары Алын-Ула і гары Кангор-Ундур. 13 студзеня ўслед за імі туды-ж прыбыла 10 грузавых аўтамашын з 200 салдатамі.

У той-жа дзень, 13 студзеня, японскі самалёт, перасекшы мангольскую граніцу ў раёне возера Ухурта-Нур, заляцеў углыб тэрыторыі МНР на 70 кіламетраў.

Мангольскі ўрад паслаў у сувязі з гэтым ноту пратэсту манчжурскаму ўраду, патрабаваў неадкладнага адводу ўварваўшыхся на мангольскую тэрыторыю манчжурскіх часцей, усклаўшы на манчжурскі ўрад адказнасць за ўскладненні, якія могуць мець месца ў выпадку, калі падобныя дзеянні не будуць неадкладна спынены

У НАРКАМАЦЕ ЗАМЕЖНЫХ СПРАЎ

Брытанскі пасол у СССР лорд Чылстон накіраваў 9 студзеня гэтага года народнаму камісару замежных спраў тав. М. М. Літвінаву ноту па пытанню аб заключэнні пагаднення, забараняючага выезд у Іспанію добраахвотнікаў. Брытанскі Ўрад лічыць, што адказы Урадаў СССР, Германіі, Італіі і Партугаліі на англа-французскую прапанову сведчаць аб наяўнасці прынцыповай згоды на прыняцце неадкладных мер супроць пасылкі добраахвотнікаў. [illegible]

Брытанскі Ўрад думае, што схема кантролю, якая выпрацавана лонданскім камітэтам і знаходзіцца зараз на разглядзе абодвух бакоў у Іспаніі, магла-б ахапіць не толькі ваенныя матэрыялы, але і добраахвотнікаў і вайсковыя кантынгенты. [illegible]

[illegible]

15 студзеня г. г. народны камісар замежных спраў тав. М. М. Літвінаў накіраваў брытанскаму паслу лорду Чылстону наступную ноту:

«Пацвярджаючы атрыманне Вашай ноты ад 9 гэтага месяца, [illegible]

1. Пісьмо ад 4 снежня 1936 года прадстаўніка савецкага Ўрада ў міжнародным камітэце [illegible] нашырэнне абавязацельстваў аб неўмяшанні на пасылку ў Іспанію добраахвотнікаў і кантроль над захаваннем гэтага абавязацельства перадаць тым-жа агентам, якім мяркуецца даручыць нагляд за прыбываючымі ў Іспанію ваеннымі матэрыяламі.

2. Памятную запіску ад 29 снежня мінулага года, у якой зноў пацверджана [illegible]

Савецкі Ўрад [illegible]

[illegible] скіх кантынгентаў. Паводле гэтых меркаванняў савецкі Ўрад, хоць ён і зараз не практыкуе пасылкі добраахвотніцкіх атрадаў, не лічыць мэтазгодным уступаць на шлях аднабаковых мерапрыемстваў.

Прыміце і інш.

М. М. ЛІТВІНАЎ».

АД'ЕЗД тав. ЛІТВІНАВА У ЖЭНЕВУ

Народны камісар замежных спраў тав. М. М. Літвінаў выехаў з Масквы ў Жэневу (Швейцарыя) на чарговае пасяджэнне Савета Лігі нацый. (БЕЛТА).

ПАРУШЭННЕ ПОЛЬСКІМІ ПАГРАНІЧНІКАМІ ПОЛЬСКА-ЛІТОЎСКАЙ ГРАНІЦЫ

КАЎНАС (сталіца Літвы), 16 студзеня. (БЕЛТА). Літоўскае тэлеграфнае агенцтва паведамляе:

«Атрад польскіх салдат, колькасцю прыблізна ў 50 чалавек, узброены двума кулямётамі, прыблізіўся 16-га студзеня пасля поўдня да пагранічнай польска-літоўскай лініі і, зняўшы пагранічны знак, перанёс яго на чатыры метры ва ўнутр літоўскай тэрыторыі, не глядзячы на пратэсты літоўскай пагранічнай аховы.

Новае самавольна ўстаноўленае месца пагранічнага знака ахоўваецца польскімі вартавымі, узброенымі кулямётамі; гэтыя вартавыя правялі тэлефонную лінію да свайго штаба.

Начальнік суседняга літоўскага пагранічнага раёна патрабаваў на 17 студзеня сустрэчы з адпаведным польскім начальнікам у мэтах высвятлення гэтага акта парушэння пагранічнай лініі».

НА ЗДЫМКУ: выгляд адной з галоўных вуліц Мадрыда пасля налёту фашысцкай авіяцыі. (СФ).

Ваенна-фашысцкі мяцеж у Іспаніі

СТАНОВІШЧА НА ФРАНТАХ

МАДРЫДСКІ ФРОНТ

ПАРЫЖ (сталіца Францыі), 16 студзеня. (БЕЛТА). Як паведамляе агенцтва Гавас з Мадрыда, наступленне мяцежнікаў у сектары Монклоа, каля Універсітэцкага гарадка (на захад ад Мадрыда) пацярпела няўдачу. Рэспубліканцы адказалі на атаку мяцежнікаў контратакай у сектары Аравака і Лас-Росас. У рэзультаце контратакі рэспубліканцы ўстанавілі кантроль над стратэгічнымі пунктамі, якія знаходзіліся пад пагрозай, і занялі рад вёсак у ваколіцах Мадрыда. Прасоўванне ўрадавых войск прадаўжаецца.

ПАЎДНЁВЫ ФРОНТ.

ПАРЫЖ, 16 студзеня, (БЕЛТА). Агенцтва Гавас паведамляе з Малагі, што мяцежнікі па-ранейшаму аказваюць моцны націск на рэспубліканскія часці ў сектары Эстапона (на ўзбярэжжы Міжземнага мора, на паўднёвы захад ад Малагі). Войскі мяцежнікаў падтрымліваюцца дзеяннямі авіяцыі і некалькіх суднаў. Рэспубліканскія войскі пры падтрыманні авіяцыі энергічна развіваюць свае аперацыі супроць мяцежнікаў.

***

ВАЛЕНСІЯ (горад на ўсходнім узбярэжжы Іспаніі, часовая рэзідэнцыя Ўрада), 17 студзеня. (БЕЛТА). На працягу мінулага тыдня амаль штодзень мяцежнікі робяць упартыя спробы камбінаванага наступлення з мора, сушы і паветра на паўднёвыя гарады Іспаніі — Малагу і Эстапону. Учора пасля поўначы фашысцкі самалёт скінуў на Малагу дзве бомбы, якія, аднак, не разарваліся. Рэспубліканскія часці аказваюць энергічнае супраціўленне атакам мяцежнікаў, атрады якіх складаюцца, галоўным чынам, з італьянскіх і германскіх салдат.

БЯСЧЫНСТВЫ ФАШЫСЦКІХ ПІРАТАЎ

Фашысцкія піраты па-ранейшаму спыняюць, робяць вобыскі і адводзяць у мяцежны порт Сеуту (Іспанскае Марока) савецкія гандлёвыя судны. Згодна вестак, атрыманых з Наркамзамежгандля, за апошнія дні мелі месца наступныя выпадкі затрымання фашысцкімі піратамі савецкіх гандлёвых суднаў у раёне Гібралтарскага праліва (праліў паміж Пірынейскім паўвостравам і Паўночнай Афрыкай).

Цеплаход **«Вторая пятилетка»**, які ішоў з Нікалаева ў Бастон (ЗША) з грузам 5.500 тон вугалю, 9 студзеня ў 9 гадзін пад пагрозай абстрэлу быў спынен мяцежным судном і адведзен у Сеуту. У Сеуце быў зроблен вобыск жылых, службовых памяшканняў і трумаў «Второй пятилетки», які цягнуўся тры гадзіны. З 12 гадзін 9 студзеня «Вторая пятилетка» прадаўжае свой маршрут.

Параход **«Покровский»**, які накіроўваўся з Нікалаева ў Кале (Францыя) з грузам 5.537 тон руды, 7 студзеня ў 8 гадзін раніцы быў затрыман фашысцкім мяцежным судном і адведзен у Сеуту, адкуль ён вышаў для працягу свайго рэйса па назначэнню ў 13 гадзін таго-ж дня.

Параход **«Луначарский»**, які ідзе з грузам руды 5.400 тон з Поці ў Булонь (Францыя), пры праходзе Гібралтарскага праліва 8 студзеня ў 10 гадзін 30 м. раніцы быў спынен мяцежным судном і адведзен у Сеуту. З 13 гадзін 40 м. таго-ж дня «Луначарский» атрымаў магчымасць прадаўжаць свой рэйс.

Цеплаход **«Нева»**, які ідзе з генеральным грузам у 2.710 тон з Новарасійска ў парты Лондан (Англія), Ротэрдам (Галандыя), Гамбург (Германія),—9 студзеня ў 3 гадзіны на траверзе Капо — Вілано на адлегласці 30 міль ад берага быў сустрэт фашысцкім мінаносцам. Мінаносец апытаў «Неву» па марзе: «Адкуль, куды, які вязеце груз?». Атрымаўшы адказ, мінаносец на працягу двух гадзін суправаджаў «Неву» на адлегласці 100 сажняў.

Параход **«Трансбалт»**, які накіроўваецца з Новарасійска ў бельгійскі порт Антверпен і польскі порт Гдыню з генеральнымі грузамі і рудой усяго 11 тысяч тон, быў 11 студзеня на траверзе Сеуты затрыман мяцежным гідрасамалётам і заведзен у Сеуту. Пасля праверкі суднавых, грузавых дакументаў і агляду трумаў 13 студзеня ў 10 гадзін раніцы адпушчан і ідзе па назначэнню.

Параход **«Буденный»**, які ішоў з Ротэрдама (Галандыя) ў Геную (Італія) з 3.100 тонамі нямецкага вугалю, пры праходзе Гібралтара, 14 студзеня быў затрыман мяцежнікамі і ўведзен у Сеуту. Пасля агляду ў той-жа дзень у 17 гадзін вышаў з Сеуты і прадаўжае сваю дарогу.

Параход **«Петровский»**, які ідзе з Поці ў англійскі порт Біркенхед з грузам 6.090 тон руды, 13 студзеня пры праходзе Гібралтарскага праліва быў затрыман гідрасамалётам і адведзен у Сеуту. 14 студзеня «Петровский» вышаў з Сеуты і прадаўжае свой рэйс.

(БЕЛТА).

СОВЕЦКІ ГУМАНІЗМ

На акраіне Віцебска шырока раскінулася працоўная калонія. Прасторны двор з цэлай сеткай роўных дарожак. Гладкія пляцоўкі з лаўкамі і не так даўно пасаджаныя маладыя дэкарацыйныя дрэўцы. У глыбіні двара цэлая фаланга розных будынкаў — жыллёвых, службовых і даволі ўнушальныя карпусы заводскага тыпу. Сярод будынкаў выдзяляецца інтэрнат, запоўнены дзецьмі і падлеткамі ад 11 да 18 гадоў. Перад інтэрнатам на роўным, гладкім двары зроблен каток з прыгожай аркай і рознымі аздобамі. Гэта самы лепшы каток у Віцебску. Сёння, 12 студзеня, у 7 гадзін вечара яго адчыненне. Тут будзе іграць самы лепшы віцебскі аркестр, злажаны з маладых каланістаў, а сам каток ажывіцца і напоўніцца сотнямі дзяцей і падлеткаў.

Разам з кіраўнікамі дзіцячай працоўнай калоніі заходзім у інтэрнат. Нас сустракае аркестр і сотні пар дзіцячых жывых, бойкіх вачэй. Невялічкі мітынг. Абменьваемся кароткімі словамі і ідзем аглядаць гэты цікавы дзіцячы вулей. Заходзім у прасторны клуб. Тут праводзяць сваю работу ў вольныя ад працы часіны групы дзетвары, розныя гурткі мастацтва. Тут ёсць літаратурны гурток, драматычны, які выступае па клубах віцебскіх прадпрыемстваў; гурток фатографаў і інш. Заходзім у асобныя пакойчыкі, дзе жывуць дзеці. Акуратна пастаўленыя столікі і койкі з усімі пасцельнымі прыналежнасцямі. Дзень выходны. Дзеці займаюцца хто чым хоча. Некаторыя чытаюць падручнікі рыхтуюцца да заўтрашніх заняццяў у школе. Пры інтэрнаце ёсць свая школа ў аб'еме пяцігодкі, свой настаўніцкі персанал. Другія дзеці чытаюць кніжкі, узятыя з сваёй-жа бібліятэкі. Некаторыя сядзяць за шахматным столікам. Падыходзім да аднаго са столікаў. Іграюць двое. Адзін ігрок без рукі. Яму і яго таварышу гадоў па 14. На шахматнай дошцы разам з шахматнымі фігурамі стаіць чарнільніца.

— Што-ж гэта за фігура? — пытаюся ў бязрукага хлопчыка.

— А гэта наш конь, — адказвае ён і смяецца:—конь дзесьці загубіўся.

Гэты бязрукі хлопчык — герой: ён выкрыў даволі важнае злачынства на тэрыторыі сваей калоніі. Яму за гэта выдалі прэмію. Бясспрэчна, ён цвёрда становіцца на шлях свайго выпраўлення, на шлях усведамлення і адштурхоўвання ад таго цёмнага цяжкага мінулага, якое выпала на яго долю. Аглядаем яшчэ некалькі пакойчыкаў. Усе яны светлыя, утульна абстаўленыя. На ўсім заўважаецца адбітак клапатлівасці і ўвагі да гэтых дзяцей, прайшоўшых у малады свой век суровую цёмную дарогу жыцця.

Я іду разам з начальнікам калоніі, Філіпам Васільевічам Юркевічам і яго бліжэйшым супрацоўнікам тав. Лоўшыцам, загадчыкам вытворчай часцю віцебскай працоўнай калоніі. Абодва яны — адданыя чэкісты з шматгадовым стажам. Абодва яны любяць тую справу якую робяць тут. У іх словах гучыць энтузіязм, калі гавораць яны аб сваіх выхаванцах. Іх радуе кожны поспех, кожны крок наперад з боку іх выхаванцаў. А расказаць яны маюць шмат чаго цікавага. Яны не педагогі-прафесіяналы, яны проста сапраўдныя бальшэвікі, якім уласцівы чуткія адносіны да жывога чалавека. Гэта чуткасць робіць іх педагогамі ў сапраўдным значэнні гэтага слова. Яна здабывае ім любасць і аддансць маладога насельніцтва калоніі. Пры інтэрнаце ёсць такама больніца на 30 коек. У часе майго наведвання хворых было тры чалавекі. Значны процант хворых падае на нязначныя пашкоджанні ў часе работы ў цэхах.

У калоніі ёсць значная фабрыка, дзе вырабляюцца краваці. Усе працэсы вытворства, пачынаючы ад ліцейнай і канчаючы зборачнай, адбываюцца на гэтай фабрыцы. Тут асвоена шмат новых і складаных працэсаў. Вытворчы план выконваецца поўнасцю. Краваці вырабляюцца розных відаў, і сама прадукцыя працы стаіць на высокім ўзроўні.

Выхаванцам калоніі адчынен поўнасцю доступ у розныя школы. Шмат з падросткаў вучыцца на рабфаках і ў тэхнікумах. Я не забуду студэнта політэхнікума С. Старавойтава. Гэта — высокі, прыгожы, чарнявы юнак. Ён вядзе грамадскую работу сярод жыхароў калоніі. Радзіўся ён у Ялце. На першым годзе жыцця страціў бацьку, на другім — матку. Некаторы час жыў у сваей бабкі ў Мсціслаўлі. Потым у Оршы. У яго прошлым быў цяжкі выпадак, аб якім яму цяпер горка ўспамінаць. Аб гэтым юнаку тав. Юркевіч сказаў: «Я стаўлю сабе задачай, каб кожнага свайго выхаванца зрабіць такім, якім цяпер з'яўляецца Старавойтаў».

Гэта працоўная калонія — жывая, цікавая ілюстрацыя да лозунга вялікага правадыра народаў аб увазе да чалавека, гэта — дасканалая ілюстрацыя любві к чалавеку, знайшоўшая сваё выражэнне ў гістарычнай Сталінскай Канстытуцыі. Я-ж убачыў сваімі вачыма і адчуў непасрэдна гэты бальшэвіцкі клопат аб людзях і чуткія адносіны да іх, знаёмячыся з калоніяй. З людзей, страціўшых дарогу і маральныя ўстоі, з небяспечных элементаў грамады толькі бальшэвікі ствараюць карысных падрыхтаваных будаўнікоў соцыялізма.

ЯКУБ КОЛАС.

ІГНАРУЮЦЬ ІНТАРЭСЫ СПАЖЫЎЦА

У сталовай Шумілінскага сельпо (Сіроцінскі раён) за апошні час пагоршылася якасць абедаў. Бываюць выпадкі, калі на абед падаюць нясвежае мяса. За абед бяруць 2 р. 50 к.—3 рублі, у той час, калі кілограм мяса на рынку каштуе 1 руб. 50 кап.—2 рублі.

Сталовая заўсёды адчыняецца са спазненнем на поўгадзіну або гадзіну, бо загадчык Мацюшкоў сістэматычна п'янствуе спазняецца на работу.

Паміж буфетчыцай і афіцыянткамі адбываюцца спрэчкі, што і па якіх талонах адпускаць. П'яны загадчык забывае своечасова даць адпаведныя распараджэнні.

Увечары сталовая часта не адпускае чаю з той прычыны, што загадчык загадзя не выдае цукру.

Аб дрэннай рабоце сталовай скардзіліся загадчыку сельпо Мядзведзеву, але ён ніякіх мер не прымае, бо з'яўляецца саўдзельнікам п'янкі загадчыка сталовай.

Пісалі заявы і ў райспажыўсаюз, але дарэмна. Старшыня райспажыўсаюза — брат Мацюшкова, ён таксама пакрывае загадчыка сталовай.

СЭРПЭР.

ПАРУШАЮЦЬ ПРАВЫ МАЦЕРЫ

Я працавала прыбіральшчыцай у петрыкаўскім аддзяленні НКУС на працягу 2,5 месяцаў. Першага снежня мінулага года мяне звольнілі. Начальнік аддзялення Шчыра мне заявіў, што прычына звальнення — мая цяжарнасць, што я з'яўляюся «сезоннай» работніцай і таму НКУС не можа плаціць мне за час водпуску па цяжарнасці.

Я падала скаргу раённаму пракурору Мачураву. Апошні, аднак, не рашыўся выступіць у маю абарону, а прыдумаў прычыну, што я нібы знята за тое, што «не справілася з работай».

Я лічу, што закон аб ахове правоў мацеры і дзіцяці абавязковы для ўсіх савецкіх устаноў, у тым ліку і для петрыкаўскага аддзялення НКУС.

Анна СТРАЛЬЧЭНЯ.

ДАКУЛЬ МЫ БУДЗЕМ БЕЗ КВАТЭР?

На працягу двух год работнікі гарадскай раймiліцыі не маюць інтэрната і ленінскага кутка. Часова міліцыянеры жылі ў клубе пажарнага дэпо, які непрыгодны для жылля. Паводле пастановы прэзідыума горсовета, хутка і гэта памяшканне забралі пад шавецкую майстэрню.

Начальнік міліцыі тав. Дубко не раз хадайнічаў перад раённымі арганізацыямі аб прадастаўленні памяшкання для інтэрната міліцыі. Нарэшце 7 ліпеня мінулага года прэзідыум РВК пастанавіў адрамантаваць да 15 ліпеня памяшканне былой аптэкі і перадаць яго пад інтэрнат. На жаль, гэта пастанова засталася на паперы. Работнікі міліцыі і зараз не маюць інтэрната і ленкутка для культурна-масавай работы.

Не забяспечаны кватэрамі і начальніцкі склад міліцыі.

НЕКРАСАЎ, БЕЦІКАЎ, ДРОБАЎ і інш.

БЯЗДУШНЫЯ ЧЫНОЎНІКІ

3 студзеня ў кватэры студэнта КІЖ'а т. Розіна па Нова-Маскоўскай № 19 абвалілася столь і частка даху. Сям'я з 4 чалавек апынулася літаральна на вуліцы. Што рабіць? Розін звярнуўся за дапамогай у гарадское зямельнае кіраўніцтва і горжылсаюз.

Але там сядзяць людзі, якіх наогул вельмі цяжка чым-небудзь здзівіць, а то... кватэра якогасьці студэнта. І вось Розін пачынае штодзенна хадзіць па знаёмай дарожцы ў зямельнае кіраўніцтва, горжылсаюз і назад.

Нарэшце на пяты дзень бясплоднага хаджэння спецыяльная камісія ў складзе начальніка зямельнага кіраўніцтва т. Гальперына, старшыні горжылсаюза т. Курапата і галоўнага інжынера т. Жадовіча склала акт аб тым, што абвал сапраўды адбыўся.

Праўда, сям'і студэнта ад гэтага акта пакуль цяплей не стала. Розін усё яшчэ блукае паміж сталамі бяздушных чыноўнікаў, якія адсылаюць яго адзін да другога, а справа не рушыцца з месца.

Паводле закона аб стыхійных няшчасцях зямельнае кіраўніцтва мае права ўсяліць грамадзяніна Розіна ў любую падыходзячую кватэру тэрмінам на 1 месяц, пасля чаго павінна прадаставіць пацярпеўшаму пастаяннае памяшканне. Паўстае пытанне, чаму т. Гальперын не робіць гэтага?

І. ЗОРЫН.

В. КІРПОЦІН

ЖЫЦЦЕ І СМЕРЦЬ А. С. ПУШКІНА

(Канец. Гл. «Звязду» ад 9, 10, 14 і 16 студзеня 1937 г.).

У апошні перыяд свайго жыцця Пушкін надрукаваў у «Современнике» вялікую аповесць «Капитанская дочка», напісаную ім некалькі раней у рэзультаце вывучэння руху Пугачова. Пушкін працаваў над драмай з эпохі падзення феадалізма—«Сцены из рыцарских времен», у якой ён намаляваў карціны сялянскага паўстання супроць феадалаў. Гэта драма засталася няскончанай. Няскончанай засталася і аповесць «Египетские ночи». Аднак у пачатковых раздзелах гэтай аповесці паэт майстэрскай рукой пачынаў паказваць псіхалогію генія і мастацкай творчасці, як ён яе ведаў і разумеў.

З лірычных вершаў апошняга перыяда творчасці Пушкіна варта вылучыць верш «Полководец». Палкаводзец, аб якім гаворыцца ў гэтым вершы — Барклай-дэ-Толі, які прапанаваў правільны план барацьбы з Напалеонам. Аднак Барклаю-дэ-Толі не давяралі, яго знялі з пасады, хоць абарона супроць французскага нашэсця далей працягалася фактычна па яго плану. Раздумваючы пра лёс Барклая-дэ-Толі, Пушкін думаў і пра сябе. У вершы шмат аўтабіяграфічных супастаўленняў. Верш заканчваецца наступнымі радкамі:

> О люди! жалкий род, достойный слёз и смеха!
> Жрецы минутного, поклонники успеха!
> Как часто мимо вас проходит человек,
> Над кем ругается слепой и буйный век,
> Но чей высокий лик в грядущем поколенья
> Поэта приведет в восторг и в умиленье!

Пушкін перад сваёй смерцю раздумваў аб пройдзеным ім шляху, аб пакідаемай ім культурнай спадчыне. Ён разумеў сваё адзіноцтва, бачыў падрыхтоўку вакол яго змовы, але ён разумеў і значэнне сваёй паэтычнай працы для будучыні, для рускага народу, для ўсіх іншых народаў, якія насяляюць нашу краіну. Незадоўга да сваёй смерці Пушкін у вершы «Памятнік» пісаў:

> Нет, весь я не умру—душа в заветной лире
> Мой прах переживет и тленья убежит—
> И славен буду я, доколь в подлунном мире
> Жив будет хоть один пиит.
> Слух обо мне пройдет по всей Руси великой,
> И назовет меня всяк сущий в ней язык,
> И гордый внук славян, и финн, и ныне дикой
> Тунгус, и друг степей калмык.

5. ДУЭЛЬ І СМЕРЦЬ

Пушкіна цкавалі цар Нікалай, Бенкендорф, Булгарын, усё рэакцыйнае і разбэшчанае вялікасвецкае грамадства. Распальванне скандала вакол імя геніяльнага паэта стала зброяй расправы над ім.

Чацвертага лістапада 1836 года Пушкін атрымаў па пошце ананімны пасквіль наступнага зместу: «Вялікія кавалеры, камандоры і рыцары святлейшага Ордэна Раганосцаў на поўным сходзе сваім, пад старшынствам вялікага магістра ордэна, яго правасхадзіцельства Д. Л. Нарышкіна, аднагалосна выбралі Александра Пушкіна коад'ютарам (намеснікам) вялікага магістра Ордэна Рагаосцаў і гісторыографам ордэна». Такія-ж ананімкі былі разасланы сябрам і знаёмым Пушкіна. Ананімны пасквіль недвусэнсоўна даваў зразумець аб ухажванні Нікалая І за жонкай Пушкіна. Нарышкін быў мужам фаварыткі імператара Александра І. Называючы Пушкіна намеснікам Нарышкіна, ананімка давала зразумець, што Пушкіну выпала ў адносінах да імператара Нікалая тая-ж роль, што Нарышкіну ў адносінах да Александра.

Пазней было ўстаноўлена, што ананімны пасквіль напісаў вялікасвецкі шалапай і разбэшчаны чалавек князь П. В. Даўгарукаў. Але Даўгарукаў быў толькі выканаўцам. За яго плячыма стаяла цэлая група разбэшчанай свецкай моладзі, хто колечы з сапоўнікаў, напэўна ў тым ліку і міністр Увараў, хто колечы з членаў дыпламатычнага корпуса, у тым ліку галандскі пасланнік барон Гекерэн. Магчыма, што вялікасвецкая банда знарочыта накіроўвала гнеў Пушкіна па адрасу цара, разлічваючы адцягнуць яго ўвагу ад Дантэса, спадзеючыся такім шляхам хутчэй пагубіць паэта.

Пасланая Пушкіну гнусная ананімка з'яўляецца яркім доказам нізкакультурнага і маральнага ўзроўню тагочаснай, прыдворнай і вялікасвецкай грамадскасці, і прытым не толькі рускай. Форма ананімнага дыплома не была выдумана пецярбургскай залатой сволаччу, пагубіўшай Пушкіна. Яна была перапісана з бланка, атрыманага з Вены, дзе вышэйшае грамадства забаўлялася падобным чынам.

Пушкін быў цвёрда ўпэўнен, што подлая ананімка выходзіла ад барона Гекерэна, прыёмнага бацькі Дантэса. Гекерэна па яго становішчу пасланніка і па яго ўзросту не падыходзіла выклікаць на дуэль. Пушкін паслаў свой выклік Дантэсу. Гекерэн вельмі спалохаўся. Ён разумеў, што які не быў-бы вынік дуэлі, яму прыйдзецца пакінуць месца пасланніка ў Пецярбургу, якім ён даражыў проста па асабістых меркаваннях. Каб выйсці з гэтага становішча, Дантэс зрабіў прапанову сястры Натальі Нікалаеўны — Екацярыне Ганчаровай. Гэта прапанова давала яму падставу сцвярджаць, што ён аказваў увагу Натальі Нікалаеўне нібыта для таго, каб часцей бачыць яе сястру. Прапанова Дантэса выяўляла ў ім труса і рабіла яго смешным у вачах грамадскасці. Аднак непрыязнь разбэшчанага свету да Пушкіна была настолькі вялікай, што знайшліся людзі, якія прыніжаючыя матывы прапановы Дантэса стараліся ўзняць як подвіг, які нібыта рабіў гонар яго благароцтву.

Пасля афармлення прапановы Дантэса, Пушкін узяў свой выклік назад. Пушкін катэгарычна адмовіўся мець якія-б там ні было справы са сваім новым «родзічам». Дантэс, аднак, і пасля сваёй жаніцьбы прадаўжаў ухажванне за жонкай Пушкіна. Нядобразычлівае свецкае грамадства ізноў пачало пляміць Пушкіна, плёткі аднавіліся. Пушкін адчуў сябе зацкаваным. Яго акружыла сцяна ворагаў. Яго праследавалі цар і міністры. Свецкае грамадства старалася прынізіць паэта, пашырала накіраваныя па яго адрасу плёткі. Грашовыя цяжкасці прыціснялі паэта ўсё больш жорстка. Літаратурная крытыка ганьбіла яго творы. Абстаноўка для паэта стварылася, нарэшце, такая, што рабіла немагчымым для яго самую літаратурную працу. Цар гвалтоўна трымаў Пушкіна ў гэтым пекле, не выпускаючы яго з Пецярбурга, патрабуючы яго ўдзелу ў прыдворным і свецкім жыцці. Даведзены да крайнасці Пушкін рашыўся любой цаной дабіцца якога-б там ні было выхаду са створанага становішча.

Пушкін паспрабаваў у апошні раз знайсці ўправу на сваіх ворагаў у цара, і паведаміў Нікалаю аб тым, што вакол яго вядзецца інтрыга і напэўна даў яму зразумець, што распускаемыя плёткі пакідаюць плямы і на самім цару. Нікалай загадаў яму маўчаць. Тады Пушкін рашыў схапіцца хоць з адным са сваіх ворагаў не на жыццё, а на смерць. 26 студзеня 1836 года ён паслаў самае абразлівае пісьмо Гекерэну, пасля якога ніякага адступлення не магло быць. Дантэс павінен быў прыняць выклік Пушкіна.

Секундантам Дантэса быў служачы французскага пасольства д'Аршыак, секундантам Пушкіна — яго таварыш Данзас. Перад дуэллю Пушкін быў спакойны, нават вясёлы. За гадзіну да дуэлі Пушкін яшчэ займаўся справамі «Современника» і напісаў пісьмо з дзелавымі даручэннямі пісьменніцы Ішымавай.

Дуэль адбылася 27 студзеня на Чорнай рэчцы, ля каменданцкай дачы. Пляцоўка, на якой павінны былі страляцца праціўнікі, была засыпана глыбокім снегам. Секунданты вытапталі дарожку. Бар'еры былі азначаны шынелямі. Па данаму сігналу праціўнікі пачалі сыходзіцца.

Першым стрэліў Дантэс. Пушкін упаў, паранены ў жывот і крэсцец. Рана яго была смяртэльна. Ачнуўшыся, Пушкін пажадаў скарыстаць належачы яму стрэл. Ён прыпадняўся і стрэліў у свайго ворага. Пушкін ўпапаў у Дантэса, але рана аказалася вельмі лёгкай.

Секунданты перанеслі Пушкіна ў карэту і павезлі яго дамоў.

Дома Пушкіна чакалі да абеда. Данзас увайшоў у сталовую папярэдзіць жонку аб дуэлі і раненні Пушкіна. Наталья Нікалаеўна, убачыўшы параненага мужа, ўпала ў непрытомнасці. Пушкіна змясцілі ў яго габінеце. Смяртэльна паранены паэт не хацеў пускаць да сябе жонку, пакуль яго не прывядуць у парадак, распрануць і паложаць. Ён не хацеў яе палохаць выглядам сваёй раны.

Пакуты Пушкіна былі невыноснымі. Ён разумеў, што памірае, але трымаўся з вялікай мужнасцю і спакоем. Нікалай 1 не пакінуў паэта ў спакоі і напярэдадні яго смерці. Ён накіраваў яму пісьмо, у якім патрабаваў выкананне Пушкіным перад смерцю абрадаў хрысціянскай рэлігіі, ставячы гэта ўмовай забеспячэння яго жонкі і дзяцей. Клапоцячыся аб лёсе сям'і Пушкіна і аб лёсе яго літаратурнай спадчыны. Жукоўскі хлусліва паказаў апошнія гадзіны Пушкіна. Ён паведаміў Нікалаю, што Пушкін на пытанне, што перадаць у якасці яго прадсмяротнага жадання цару, адказаў: «Скажы яму, што мне не шкада памерці, быў-бы ўвесь яго». Пушкін ніколі не гаварыў гэтых слоў. Калі-ж Жукоўскага папракалі за гэту фразу, ён апраўдваўся тым, што клапаціўся аб лёсе жонкі і дзяцей Пушкіна. Няправільнае ўяўленне аб прадсмяротных паводзінах Пушкіна фальшыва падтрымлівалася і распаўсюджвалася ў народзе царскім урадам.

Перад смерцю Пушкін развітаўся з прысутнічаючымі сябрамі, благаславіў сваіх дзяцей. 29 студзеня па старому стылю, 10 лютага па новаму, у 2 гадзіны 45 мінут пасля паўдня Пушкіна не стала...

ДА ДВАЦЦАЦІПЯЦІГОДДЗЯ ПРАЖСКАЙ ПАРТЫЙНАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ

Газета „Праўда“ за 1912 г. аб барацьбе рабочых і сялян на Беларусі

МЕНСК

Цяжба, якая цягнулася многа год паміж сялянамі вёскі Альшанкі і памешчыкам Скірмунтам, скончылася прысуджэннем Скірмунту з сялян 1.302 руб. За гэту запазычанасць была апісана ў сялян жывёла. На працягу васьмі год некалькі раз прызначаліся таргі на продаж сялянскай жывёлы, але таргі гэтыя зрываліся ўласнікамі, якія не дастаўлялі жывёлы да таргоў.

Паліцыя ўстанавіла, што многа апісанай жывёлы ўжо прадана. Наогул-жа, сярод сялян панавала думка, што ні ў якім разе не трэба аддаваць сваю жывёлу на задавальненне «панскага доўгу».

Паліцыя прызначыла сялянам тэрмін для дастаўкі жывёлы на продаж у маёнтак п. Скірмунта, Парэчча. Жывёла, вядома, не была дастаўлена. Тады пінскі павятовы ісправнік Ансеис сабраў паліцэйскі атрад для прымусовага адабрання апісанай сялянскай жывёлы. Аднак, сяляне схавалі жывёлу ў лесе на маладаступных балотах. Паліцыя накіравалася туды.

Сяляне кінулі палявыя работы і кінуліся да лесу, узброеныя коллямі і граблямі. Уезд у вёску сяляне зачынілі. Частка сялян акружылі ўезд, другая частка выступіла на абарону месца, дзе была схавана жывёла.

У вёску Альшанку рушылі ўвесь склад павятовай паліцыі, —усю каманду пешых і конных стражнікаў. Каманда была раздзелена на атрады, якія прыняліся разганяць сялян. Пры гэтым адбыліся сутычкі, якія насілі характар боек, бо зброя не прымянялася. Многія стражнікі атрымалі ўдары коллямі і палкамі па руках і нагах, з некалькіх былі сарваны пагоны. Сялян разганялі нагайкамі, пры чым многія атрымлівалі моцныя ўдары.

Акружыўшы схаваную жывёлу у колькасці 158 галоў, ісправнік накіраваў яе ў маёнтак Парэчча, але па дарозе вытрымаў новы рад сутычак з натоўпамі сялян. Жывёла была дастаўлена ў маёнтак спаганяльніка. На другі дзень прадстаяў продаж жывёлы. Але сяляне ўнеслі ўсю суму, якая спаганялася, і атрымалі назад жывёлу.

У сучасны момант ідзе судовае расследванне з поваду аказанага паліцыі супраціўлення. Высвятляюцца кіраўнікі і падбухторшчыкі беспарадкаў. Чацвёра сялян арыштавана.

(«Праўда» № 81, чацвер, 2 (15) жніўня 1912 года).

МЕНСК

30 ліпеня (г. г.) забаставалі так званыя «тандэтныя» дамскія краўцы, г. зн. вырабляючыя жаночыя плаццi для магазінаў. Стачка выклікана цяжкімі ўмовамі, якія былі ўведзены пасля «свабодных дзён». Работа гэта знаходзіцца ў руках пасрэднікаў-майстраў, якія выкарысталі адсталасць рабочых і ўвялі празмерна доўгі рабочы дзень: ад 8 раніцы да 8 вечара без перапынкаў для снедання і абеда. Арганізацыя забастоўкі была справай не лёгкай, бо «тандэтнікі» не прымыкаюць да існуючага ў нас прафесіянальнага саюза краўцоў. Аднак-жа, дзякуючы пачаўшамуся сезону, калі работы многа, прафсаюз арганізаваў некалькі нарад рабочых, на якіх былі выпрацаваны і прад'яўлены наступныя патрабаванні:

1) Рабочы дзень з 8 гадзін раніцы да 6 гадзін увечары з перапынкам на абед 1 гадз.; 2) плату вытвараць штодзенна; 3) заплаціць за час забастоўкі і 4) нікога з бастуючых не звальняць.

Некаторыя гаспадары зараз-жа задаволілі патрабаванні, і толькі ў трох майстэрнях стачка зацягнулася на два дні, пасля чаго і тут былі задаволены ўсе патрабаванні. Стачка кончылася поўнай перамогай рабочых.

У забастоўцы ўдзельнічалі работніцы і работнікі: яўрэйскіх 52 і рускіх 2; апрача таго каля 10 вучняў.

Забастоўка зрабіла вельмі добрае ўражанне на рабочых і ўсе яны прымкнулі да прафесіянальнага саюза.

Прадбачацца забастоўкі і ў іншых разнавіднасцях гэтага рамяства, дзе ўмовы работы прымушаюць жадаць шмат лепшага. Так, у мужчынскіх краўцоў «тандэтнікаў» рабочы дзень не ведае межаў, пры гэтым яшчэ існуе паштучная работа.

(«Праўда» № 88, субота, 11(24) жніўня, 1912 года).

СУТЫЧКА СЯЛЯН З ПАЛІЦЫЯЙ

МЕНСК — губ. Учора, на глебе зямельных спрэчак, сяляне Бродніцкай воласці, Пінскага павета, напалі на дом лясніка маёнтка Вулька Давыдава і аказалі гвалтоўнае супраціўленне прыбыўшай паліцыі, якая вымушана была да неабходнай абароны. Пры гэтым адзін з сялян забіт, пяцера ранена. Неадкладна выехаўшымі на месца судовымі ўладамі і камандыраваным губернатарам неадменным членам губернскага прысутства вінаватыя ўстаноўлены і прыцягваюцца да адказнасці.

(«Праўда» № 3, серада, 25 красавіка (8 мая) 1912 г.).

***

ВІЦЕБСК. Набегі жандармерыі і паліцыі на жыллё перадавых рабочых не мінавалі і нас.

У ноч з 16 на 17 красавіка г. г. у горадзе былі праведзены вобыскі ў рабочых розных прафесій, рэзультатам чаго з'явіўся, не гледзячы на тое, што нічога «прэдасудзіцельнага» знойдзена не было, арышт некалькіх рабочых.

Частка арыштаваных вечарам 18 гэтага месяца была выпушчана на свабоду з наступным напутствіем праводзіўшага допыт жандарскага генерала: «Калі ў вашай прафесіі ўзнікне чаму-небудзь забастоўка, вы будзеце зараз-жа арыштаваны і пасаджаны ў «адзіночку».

Калі адзін з рабочых заявіў, што паручацца за забастоўку ён не можа і было-б глупства адзінкавым асобам паручацца, апошні адказаў: «Не мая справа».

(«Праўда» № 8, аўторак, 1 мая (14 мая) 1912 г.).

***

ГОМЕЛЬ

Нам паведамляюць што рабочыя гомельскіх майстэрань Лібава-Роменскай чыгункі далучаюць свае галасы да пратэсту супроць падзей на Лене. Пад пратэстам следуе многа подпісаў.

«Праўда» № 24, нядзеля, 27 мая (9 чэрвеня) 1912 г.).

НА ЗДЫМКУ: Ленін выступае супроць Плеханава ў Лазане (Швейцарыя). Восень 1914 года.

Гравюра на дрэве мастака-травёра П. Н. Стараносава.

В. І. ЛЕНІН

ДАКЛАД МІЖНАРОДНАМУ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАМУ БЮРО АБ УСЕРАСІЙСКАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ РСДРП

Апошнія гады былі для РСДРП гадамі хістанняў і дэзарганізацый. На працягу трох год партыя не магла склікаць канферэнцыю, а за два апошніх гады ЦК не мог разгарнуць ніякай дзейнасці. Партыя, праўда, працягвала існаваць, але толькі ў выглядзе асобных груп, якія, пры адсутнасці Цэнтральнага Камітэта, жылі сваім абасобленым жыццём, ва ўсіх колькі-небудзь значных гарадах.

З нядаўняга часу, пад уплывам новага абуджэння расійскага пралетарыята, партыя зноў пачала ўмацоўвацца, і зусім нядаўна мы, нарэшце, атрымалі магчымасць склікаць канферэнцыю (што немагчыма было за ўвесь час з 1908 года), на якой былі прадстаўлены арганізацыі абодвух сталічных гарадоў, паўночнага захада і поўдня, Каўказа, і цэнтральна-прамысловага раёна. Увогуле, 20 арганізацый шчыльна звязаліся з Арганізацыйнай Камісіяй, якая стварыла гэту канферэнцыю, г. зн., амаль усе арганізацыі, і меншавіцкія і большэвіцкія, якія дзейнічалі да таго часу ў Расіі.

На працягу сваіх 23 пасяджэнняў канферэнцыя, якая прызнала за сабой правы і абавязкі вышэйшага партыйнага органа, абмеркавала ўсе пытанні, якія сталі на парадку дня, сярод якіх быў рад надзвычайна важных. Канферэнцыя дала грунтоўную ацэнку сучаснага палітычнага становішча і задач партыі, ацэнку, якая знаходзілася ў поўнай адпаведнасці з рэзалюцыямі канферэнцыі 1908 года і рашэннямі пленума ЦК 1910 года. Асаблівую ўвагу канферэнцыя звярнула на прадстаячыя праз некалькі месяцаў выбары ў Думу і прыняла па гэтаму поваду рэзалюцыю з трох частак, якая вельмі выразна і грунтоўна асвятляе складаны і заблытаны выбарчы закон, разбірае пытанне аб выбарчых згодах з іншымі партыямі і ўсебакова высвятляе пазіцыю і тактыку партыі на час прадстаячай выбарчай кампаніі. Пытанні аб барацьбе з голадам, аб страхаванні рабочых, аб прафесіянальных саюзах і аб забастоўках роўным чынам абмяркоўваліся, і па іх прыняты рашэнні.

Канферэнцыя разгледзела таксама пытанне аб «ліквідатарах». Гэта плынь адмаўляе існаванне нелегальнай партыі, абвяшчае гэту партыю ўжо ліквідаванай, абвяшчае рэакцыйнай утопіяй аднаўленне нелегальнай партыі і запэўняе, што адраджэнне партыі магчыма толькі ў легальнай форме. Тым не менш, гэта плынь, якая парвала з нелегальнай партыяй, да гэтага часу ніякай легальнай партыі заснаваць не магла. Канферэнцыя канстатавала, што партыя ўжо чатыры гады вядзе барацьбу супроць гэтай плыні, што канферэнцыя 1908 года і пленум ЦК 1910 года выказаліся супроць ліквідатараў, што наперакор усім прадпрынятым партыяй спробам, гэта плынь па-ранейшаму захоўвае фракцыйную абасобленасць і вядзе барацьбу супроць партыі на старонках легальнага друку. Канферэнцыя таму заявіла, што ліквідатары, якія групуюцца вакол журналаў «Наша заря», «Дело жизни» (да якіх у даны момант трэба дадаць «Живое дело»), паставілі сябе па-за РСДРП.

Нарэшце, канферэнцыя абрала ЦК і рэдакцыю ЦО «Социал-демократ». Апрача таго, канферэнцыя асобна падкрэсліла, што ёсць за мяжой мноства груп, якія з'яўляюцца больш або менш соцыялістычнымі, але якія, ва ўсякім выпадку, зусім адарваны ад расійскага пралетарыята, як і наогул ад соцыялістычнай работы, і, значыцца, зусім безадказны; што гэтыя групы ні ў якім выпадку не могуць ні выражаць, ні прадстаўляць сабою РСДРП; што партыя ні ў якай меры не прымае на сябе адказнасці або паручыцельства за гэтыя групы і што ўсе зносіны з РСДРП могуць весціся толькі праз пасрэдніцтва ЦК.

Напісана ў сярэдзіне сакавіка 1912 г. В. І. Ленін, выд. III. т. XV, стар. 409—410.

Даныя аб стачачнай барацьбе ў Расіі з 1895 па 1912 г.

Гады	Колькасць стачак	Колькасць баставаўшых рабочых.	Гады	Колькасць стачак	Колькасць баставаўшых рабочых
1895	68	31.195	1904	68	24.904
1896	118	29.527	1905	13.995	2.863.173
1897	145	59.870	1906	6.114	1.108.406
1898	215	43.150	1907	3.573	740.074
1899	189	57.498	1908	892	176.101
1900	125	29.389	1909	340	64.166
1901	164	32.218	1910	222	46.623
1902	123	36.671	1911	466	105.110
1903	550	86.832	1912	1.918	511.309

Лік палітычных стачак з 1905 па 1912 г.

Гады	Чысло стачак	Чысло рабочых.	Гады	Чысло стачак	Чысло рабочых.
1905	4.388	1.151.209	1909	290	55.803
1906	2.549	457.721	1910	214	42.846
1907	973	200.004	1911	442	96.730
1908	428	83.407	1912	702	172.052

(Лічбы ўзяты з артыкула В. І. Леніна «Стачкі ў Расіі»).

З АРХІЎНЫХ МАТЭРЫЯЛАЎ

ГУБЕРНАТАРАМ

За апошні год амаль усюды значна ўзмацніўся забастовачны рух сярод фабрычных, заводскіх і цэхавых рабочых, а таксама сярод служачых у рознага роду гарадскіх прадпрыемствах, прычым асабліва рэзкі характар гэты рух прыняў у найбольш буйных фабрычных і прамысловых раёнах імперыі. Адначальнымі адзнакамі ўсіх гэтых забастовак з'яўляецца прад'яўленне рабочымі аднолькавых, дакладна фармуляваных патрабаванняў, аднадушная і доўгая ўпартасць у адстойванні сваіх дамаганняў і імкненняў па ажыццяўленню апошніх захватным правам. Адначасова з узмацненнем забастовачнага руху ў асяроддзі рабочага класа наглядалася некалькі выпадкаў бражэння і сярод служачых у некаторых урадавых установах, якія не паспелі выліцца ў форму забастоўкі толькі дзякуючы своечасова прынятым энергічным мерам.

Усе гэтыя сумныя з'явішчы з відавочнасцю сведчаць аб узмацненні планамернай дзейнасці рознага роду злачынных рэвалюцыйных партый і арганізацый, паставіўшых сабе ў сучасны момант задачай аднаўлення масавых паўстанняў і палітычных непарадкаў.

Пры даных умовах магчымасць надыходу сур'ёзных ускладненняў ва многіх мясцовасцях імперыі прадстаўляецца вельмі магчымай і таму неабходна заўчасна прыняць усе даступныя і прадугледжаныя законам меры, каб урад не быў засцігнут знянацку пры ўзнікненні масавых непарадкаў, як гэта, на жаль, мела месца ў некаторых выпадках у перыяд нядаўна перажытага ліхалецця...

Падпісалі: міністр унутраных спраў Н. Маклакоў.
Замацаваў: дырэктар С. Белецкі.
Верна: справавод (подпіс).

(З цыркуляра міністра ўнутраных спраў усім губернатарам—17 лістапада 1913 г.).

З ДАНЯСЕННЯ МІНІСТРУ Н. Л. МАКЛАКОВУ

...20 ліпеня з розных крыніц як з пасадавых, так і прыватных асоб, я пачаў атрымоўваць трывожныя весткі аб непаладках, якія пачаліся ў Сенненскім павеце.

...Непарадкі, ахватваючыя ўсё большую і большую тэрыторыю павета, узнікалі адначасова ў розных мясцах. Пры падобных, зусім выключных умовах, прыходзілася дзейнічаць вельмі хутка, рашуча і наганяць крутымі мерамі страх на буянаў. Падвергнуўшы экзекуцыі зачыншчыкаў у адным месцы, я адразу-ж скакаў далей, даручаючы чынам паліцыі распаўсюджваць па тэлефону з мэтаю ўстрашэння бясчынствуючых, пераўвялічаныя весткі аб праведзеных мною жорсткіх расправах.

З асаблівай пашанай і шчырай адданасцю маю гонар быць, ваша высокапрэвасхадзіцельства. А. П.

Я. РОНІС

ПЕРАМОГА БОЛЬШЭВІЗМА

(Да 25-годдзя VI Пражскай агульнапартыйнай канферэнцыі РСДРП).

VI Пражская агульнапартыйная канферэнцыя адбывалася з 18 студзеня (5 студзеня па старому стылю) па 30 (17) студзеня 1912 г. На канферэнцыі прысутнічалі дэлегаты з рашаючым голасам ад усіх буйнейшых прамысловых цэнтраў: Пецербурга, Масквы, Цэнтральна-Прамысловай вобласці, Тіфліса, Баку, Кіева, Екацерынаслава, Нікалаева і інш. Такім чынам, на канферэнцыі былі прадстаўлены ўсе асноўныя партыйныя арганізацыі, а тыя, якія не маглі прыслаць сваіх дэлегатаў, заявілі, што яны падтрымліваюць канферэнцыю і лічаць яе рашэнні для сябе абавязковымі.

Першым асноўным пытаннем, якое павінна была вырашыць канферэнцыя, было пытанне аб правамоцнасці канферэнцыі, г. зн. пытанне аб яе канстытуяванні. Па гэтаму пытанню канферэнцыя прыняла рэзалюцыю, у якой сказана: «5) што на гэтай канферэнцыі, не гледзячы на рад цяжкіх паліцэйскіх правалаў, прадстаўлены, за чыста адзінкавымі выключэннямі, усе дзейнічаючыя ў Расіі партыйныя арганізацыі;

6) што на канферэнцыю запрошаны і ёй выказалі спачуванне с.-д. групы дзесяцёў легальнага рабочага руху раду буйнейшых гарадоў Расіі (Пецербург, Масква, Каўказ). —

канферэнцыя канстытуецца як агульнапартыйная канферэнцыя РСДРП, якая з'яўляецца вярхоўным органам партыі («ВКП(б) у рэзалюцыях», ч. 1, стар. 184, Партвыдат, 1936 г.).

Гэта рашэнне канферэнцыі мела велізарнае прынцыповае значэнне, бо канферэнцыя, якая абвясціла сябе вярхоўным органам партыі, мела права выбіраць Цэнтральны Камітэт, г. зн. **яна фактычна стала з'ездам партыі.** Аднак, трэба адзначыць, што на канферэнцыі была прадстаўлена толькі руская частка РСДРП, бо прадстаўнікі трох нацыянальных сацыял-дэмакратычных арганізацый — польскай, латышскай і бундаўскай — на канферэнцыю не з'явіліся, хоць былі тройчы запрошаны. У прынятай па гэтаму пытанню рэзалюцыі ўказвалася, што «канферэнцыя ўскладае ўсю адказнасць за няяўку «нацыяналаў» на іх цэнтры і даручае ЦК РСДРП нястомна дабівацца адзінства і ўстанаўлення нармальных адносін з нацыянальнымі арганізацыямі, якія ўваходзяць у РСДРП». (Там-жа, стар. 185).

У рэзалюцыі, прынятай па справаздачах з месц, канферэнцыя канстатавала, што «1) усюды на мясцах сярод с.-д. рабочых вядзецца энергічная работа па ўмацаванню мясцовых нелегальных с.-д. арганізацый і груп;

2) усюды прызнана неабходнасць спалучэння нелегальнай і легальнай с.-д. работы...»

У рэзалюцыі выказвалася ўпэўненасць, што «будзе працягвацца энергічная работа па ўмацаванню старых і стварэнню новых, дастаткова гібкіх арганізацыйных форм, якія дапамогуць барацьбе с.-д. партыі за **старыя** рэвалюцыйныя мэты і рэвалюцыйныя метады, пры **новай** абстаноўцы». (Там-жа, стар. 185—186).

Пытанню аб «арганізацыйных формах партыйнай работы» канферэнцыя аддавала асаблівую ўвагу. Прызнаючы асноўнай формай партыйнай арганізацыі нелегальныя арганізацыі, канферэнцыя лічыла неабходным, каб яны былі акружаны «магчыма больш разгалінаванай сеткаю ўсякага роду легальных рабочых таварыстваў...» З другога боку, канферэнцыя знаходзіла неабходным «узмацненне нелегальных партыйных арганізацый у кіраўніцтве **эканамічнай барацьбой** (стачкі, статачныя камітэты і т. д.)...» (Там-жа, стар. 189). Партыйныя арганізацыі павінны быць пабудаваны ў асноўным па тэрытарыяльнаму прызнаку; аднак, там, дзе гэта неабходна, гэту форму трэба спалучаць з арганізацыяй нелегальных соцыял-дэмакратычных ячэек па прафесіянальных адзнаках.

Вялікае прынцыповае значэнне мела рэзалюцыя «Аб сучасным моманце і задачах партыі». У гэтай рэзалюцыі падводзіўся вынік палітыцы царскага ўрада за гады рэакцыі, асабліва сталыпінскай аграрнай палітыцы. У рэзалюцыі ўказвалася, што сталыпінская контррэвалюцыйная аграрная палітыка «не толькі не прывяла да стварэння колькі-небудзь устойлівых буржуазных адносін у вёсцы, але не пазбавіла сялянства ад масавых галадовак, абазначаючых крайняе пагаршэнне ў становішчы насельніцтва і велізарную растрату прадукцыйных сіл краіны». Далей у рэзалюцыі давалася ацэнка нацыянальнай і знешняй палітыцы царызма, як палітыкі груба-«нацыяналістычнай» і каланіяльна-захватніцкай. У рэзалюцыі таксама адзначаўся пачатак новага рэвалюцыйнага ўздыму і ўказвалася, што «задача заваявання ўлады пралетарыятам, які вядзе за сабой сялянства, застаецца па-ранейшаму задачай дэмакратычнага перавароту ў Расіі». Адсюль «на чарзе дня, як і раней, стаіць перш за ўсё працяжная работа соцыялістычнага выхавання, арганізацыі і згуртавання перадавых мас пралетарыята». Гэта задача патрабуе «ўзмоцненай работы па аднаўленню нелегальнай арганізацыі РСДРП...» (Там-жа, стар. 186).

Блізка да гэтай рэзалюцыі па свайму зместу прымыкала рэзалюцыя «аб выбарах у IV Дзяржаўную Думу». У гэтай рэзалюцыі канферэнцыя ўказвала, што «галоўнымі выбарчымі лозунгамі нашай партыі на надыходзячых выбарах павінны з'явіцца:

1. **Дэмакратычная рэспубліка.**
2. **8-гадзінны рабочы дзень.**
3. Канфіскацыя ўсёй памешчыцкай зямлі». (Там-жа, стар. 187).

Пад гэтымі лозунгамі наша партыя і правяла выбары ў IV Дзяржаўную Думу і заваявала ўсе 6 месц рабочай курыі.

Адной з цэнтральных рэзалюцый канферэнцыі была рэзалюцыя «Аб ліквідатарстве і групе ліквідатараў». У гэтай рэзалюцыі быў падведзен вынік шматгадовай барацьбы большэвікоў з ліквідатарамі. У рэзалюцыі пералічваліся ўсе асноўныя этапы барацьбы з ліквідатарамі, якія групаваліся вакол журналаў «Наша заря» і «Дело жизни». Канферэнцыя ў сваёй рэзалюцыі заявіла, «што група «Нашей зари» і «Дела жизни» сваімі паводзінамі **канчаткова паставіла** сябе па-за партыяй». (Там-жа, стар. 194). Гэта рашэнне канферэнцыі аб групе ліквідатараў паклала канец усякім астаткам фармальнага аб'яднання з меншавікамі.

***

Пражская канферэнцыя большэвікоў з'явілася вялікай вехай у гісторыі большэвіцкай партыі. З гэтага часу пачынаецца новы этап, этап асобнага існавання большэвіцкай партыі. «Вядома, — указваў таварыш Сталін у заключным слове на XV з'ездзе ВКП(б), — што Ленін, збіраючы партыю, склікаў канферэнцыю большэвікоў у 1912 г. у Празе. Вядома, што гэта канферэнцыя мела найвялікшае значэнне ў гісторыі нашай партыі, бо яна паклала мяжу паміж большэвікамі і меншавікамі і аб'яднала большэвіцкія арганізацыі па ўсёй краіне ў адзіную большэвіцкую партыю» (XV з'езд ВКП(б), стэнаграфічная справаздача, Дзяржвыдат, 1928 г.).

У першым томе «Истории гражданской войны в СССР» даецца наступная ацэнка этапаў развіцця большэвіцкай партыі: «Будучы фармальна ў адной соцыял-дэмакратычнай партыі разам з меншавікамі, большэвікі фактычна складалі **самастойную** (падкрэслена намі — **Я. Р.**) партыю ўжо з 1905 года, а з 1912 года фармальна парвалі з меншавікамі, выгналі з партыі іх правых лідэраў і аформіліся ў **асобную** (падкрэслена намі — **Я. Р.**) большэвіцкую партыю» (т. 1, стар. 29—30). Да Пражскай канферэнцыі, г. зн. да 1912 года, большэвіцкая партыя была самастойнай партыяй у рамках фармальна адзінай РСДРП. За ўвесь час свайго існавання ў рамках фармальна адзінай РСДРП большэвікі ніколі не трацілі сваю арганізацыйную самастойнасць і заўсёды, пры ўсіх і ўсякіх акалічнасцях, захоўвалі свае партыйныя цэнтры і ўмацоўвалі свае пазіцыі ў мясцовых партыйных арганізацыях. Барацьба з меншавікамі вялася за партыйныя масы, за рабочыя арганізацыі. У выніку гэтай барацьбы ліквідатары аказаліся выкінутымі з радоў РСДРП і выгнанымі з рабочых арганізацый. Барацьба большэвікоў за партыю дала свае рэзультаты. К часу Пражскай канферэнцыі старая РСДРП у асноўным ужо супадала з большэвіцкай партыяй. Пасля Пражскай канферэнцыі другой РСДРП, апрача той, якая была прадстаўлена на канферэнцыі, ужо не існавала. Меншавікі-ліквідатары сталі па-за РСДРП. Пасля Пражскай канферэнцыі ў Расіі існавала большэвіцкая партыя, адзіная наследніца старой РСДРП, адзіны носьбіт рэвалюцыйных традыцый рускай соцыял-дэмакратыі. У сваім дакладзе ў Міжнародным Соцыялістычным Бюро аб выніках Пражскай канферэнцыі Ленін пісаў, што заграпічныя або іншыя групы «ні ў якім выпадку не могуць ні выражаць, ні прадстаўляць сабою Р.С.-Д.Р.П.; што партыя ні ў якой меры не прымае на сябе адказнасць або паручыцельства за гэтыя групы і што ўсе зносіны з Р.С.-Д.Р.П. могуць весціся толькі праз пасрэдніцтва ЦК». (Ленін, Твор, т. XV, стар. 410).

У склад ЦК, абранага на Пражскай канферэнцыі, увайшлі Ленін, Орджанікідзе, Спандар'ян і іншыя. Завочна ў склад ЦК быў абран таварыш Сталін, які ў той час знаходзіўся ў ссылцы і рыхтаваўся да чарговага пабегу. Пазней у склад ЦК быў кааптаваны Свердлоў. У вузкае бюро для кіраўніцтва партыйнай работай у Расіі ўвайшлі таварышы Сталін, Орджанікідзе і Спандар'ян.

Пасля Пражскай канферэнцыі пачаўся новы перыяд у жыцці партыі. Сілы партыі мацнелі з кожным днём. Яе ўплыў у масах рос усё больш і больш. Таварыш Сталін так характарызуе гэты перыяд у гісторыі нашай партыі: «Гэта быў перыяд рашучай барацьбы большэвікоў за выгнанне ліквідатараў (меншавікі) з легальных форм арганізацый рабочага класа. Лозунг «зняцця з пастоў» меншавікоў быў тады папулярнейшым лозунгам рабочага руху... Гэта была сапраўды гераічная барацьба большэвіцкі настроеных рабочых за партыю, бо агенты царызма не драмалі, праследуючы і знішчаючы большэвікоў, а без легальных прыкрыццяў партыя, загнаная ў падполле, не была ў стане развівацца далей». (І. Сталін, «К десятилетию «Правды»).

Барацьба большэвікоў была накіравана да заваявання большасці рабочага класа. Поспехам большэвікоў у гэтай барацьбе не маглі перашкодзіць ніякія прошукі меншавікоў, у тым ліку скалочаны Троцкім у 1911—1912 гг. беспрынцыповы ліквідатарскі блок з рознашэрсных элементаў і груповак для барацьбы супроць большэвіцкай партыі. Таварыш Сталін у пісьме да Леніна з Сольвычагодскай ссылкі яшчэ ў студзені 1911 г. (па нов. ст.) пісаў, што трацкісцкі блок «гэта тухлая беспрынцыповасць, манілаўская амальгама разнародных прынцыпаў, бездапаможная журба беспрынцыповага чалавека па «добраму» прынцыпу». (Ленін і Сталін. Збор твораў да вывучэння гісторыі ВКП(б), т. 1, стар. 530, Партвыдат ЦК ВКП(б), 1936 г.). Пад сакрушальнымі ўдарамі большэвікоў трацкісцкі блок развальўся і быў скінуты ў смеццёвую яму гісторыі.

Задачу заваявання большасці рабочага класа большэвікі вырашылі ў гады ўздыму. Усе асноўныя рабочыя арганізацыі: думская фракцыя, прафесіянальныя саюзы, бальнічныя касы, рабочыя клубы і таварыствы, рабочы друк — усё гэта знаходзілася ў руках большэвікоў або працавала пад іх кіраўніцтвам.

Большэвікі паказалі ўзор тактыкі для партый II Інтэрнацыянала, як трэба змагацца з апартуністамі ўсіх масцей. Адзіны шлях вызвалення рабочай партыі ад агентаў буржуазіі — гэта іх выключэнне з радоў партыі і выгнанне з рабочага асяроддзя, з рабочых арганізацый. Большэвікі штурхалі на разрыў з апартуністамі левыя радыкальныя элементы ў партыях II Інтэрнацыянала. І не віна большэвікоў, што гэтыя элементы аказаліся недастаткова арганізаванымі, недастаткова ідэйна стойкімі, каб наследаваць прыкладу большэвікоў.

Большэвізм атрымаў перамогу над апартунізмам у рабочым руху Расіі да сусветнай вайны. І гэта перамога большэвізма была адной з асноўных умоў перамогі соцыялістычнай рэвалюцыі і соцыялізма ў нашай краіне.

З часу Пражскай канферэнцыі 25 год у складзе Цэнтральнага Камітэта большэвіцкай партыі знаходзіцца геніяльны вучань і саратнік Леніна таварыш І. В. Сталін. Пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна рабочы клас у саюзе з працоўным сялянствам звергнуў царскае самадзяржаўе і ўладу памешчыкаў і буржуазіі ў Расіі, устанавіў дыктатуру рабочага класа і пабудаваў соцыялістычнае грамадства.

Линейная калибровочная мишень LRT-BE4-V2

І ЎСЁ-Ж НЯЎВЯЗКІ ЗДЗІЎЛЯЮЦЬ

Бываюць адказы далікатныя і недалікатныя. Бальшавікам, аднак, уласціва не толькі далікатнасць, але і прынцыповасць. Не так, відаць, думае рэдакцыя газеты «Рабочий». Яна вітае нашу ініцыятыву паправіць іх, але лічыць, што ў «Звязды» не было падстаў да заўваг.

Мы не можам не адзначыць гэтай няўвязкі. На самой справе, навошта-ж вітаць людзей, якія гавораць няпраўду? Адно з двух: або газета «Рабочий» няшчыра ў сваім прывітанні, або яна не ўпэўнена ў правільнасці свайго адказу нам.

Разбяромся.

Мы пісалі, што, па думцы газеты «Рабочий», «дзяржаўны бюджэт вылічваецца больш, чым сотняй мільярдаў рублёў», тады, як у сапраўднасці ён меншы.

У адказ на гэта «Рабочий» 17 студзеня піша: «Калі-б яны заглянулі перад тым, як пісаць, у надрукаваны ў іх газеце даклад тав. Грынько, яны-б прачыталі наступныя радкі ў III раздзеле: «...Агульная сума расходаў дзяржаўнага і мясцовых бюджэтаў дасягае ў 1937 годзе амаль 103 млрд. рублёў».

«Ці не збіраюцца таварышы з рэдакцыі «Звязды» абвінавачваць і тав. Грынько ў «няўвязцы»?»

Скажам прама: або адказваўшыя нам не разбіраюцца ў элементарных пытаннях, або свядома блытаюць.

Аб чым гаворыць тав. Грынько? Аб дзяржаўным і мясцовых бюджэтах, якія, **разам узятыя,** складаюць «у 1937 годзе амаль 103 мільярды рублёў». Аб чым гаварыла газета «Рабочий» у сваім перадавым, цытаваным намі? Яна гаварыла толькі аб дзяржаўным бюджэце. А ён, як запісана ў рашэнні сесіі ЦВК, складае ў 1937 г. у круглых лічбах 98 мільярдаў рублёў.

Ітак, першая няўвязка сапраўды існуе і памылка, якая вынікае з яе, спадзяемся, будзе выпраўлена газетай «Рабочий».

Не пакідае рэдакцыя газеты без адказу і другую, адзначаную намі, неадпаведнасць у газеце «Рабочий». У сваім адказе нам рэдакцыя газеты «Рабочий» піша: «Звязда» сцвярджае, што ініцыятыва склікання гэтай нарады рэдакцыі «Рабочего» не належала і мае да нас прэтэнзію, чаму мы аб нашай «памылцы» не пісалі».

Ітак, чытачу ясна, што «Звязда» несправядліва адмаўляе заслугі «Рабочего».

Аб чым-жа мы пісалі? Адновім факты.

11 студзеня рэдакцыя «Рабочего» паведаміла сваім чытачам, што ініцыятыва склікання ініцыятараў стаханаўскага руху належала ЦСПСБ і газеце «Рабочий».

14 студзеня рэдакцыя зразумела, што яна хваціла лішняе і, як быццам нічога не было, з наіўным відам паведаміла сваім чытачам наступнае: «Па ініцыятыве Нікалая Фёдаравіча Гікало была склікана пры Цэнтральным совеце профсаюзаў Беларусі ў Менску рэспубліканская нарада ініцыятараў стаханаўскага руху ў БССР».

Як бачыць чытач, «Рабочий» 11 студзеня хваціў лішняе, прыпісаўшы сабе неіснуючыя заслугі. Чаго мы патрабавалі ад «Рабочего»? Мы патрабавалі, каб газета «Рабочий» чэсна сказала, што 11 студзеня яна дарэмна сябе хваліла.

Ітак, і другая няўвязка працягвае існаваць.

Трэцяя памылка ў газеце «Рабочий» за 14 студзеня заключаецца ў недакладным у радзе месц перакладзе з беларускай мовы на рускую тэкста тэлеграмы сакратара ЦК КП(б)Б, якая была апублікавана ў «Звяздзе» 12 студзеня. І каб пераканацца ў гэтым, трэба проста параўнаць тэкст «Звязды» за 12 студзеня з тэкстам «Рабочего» за 14 студзеня.

Нарэшце, скажам чытачу яшчэ аб адной няўвязцы «Рабочего», дапушчанай у нумары ад 14 студзеня і не адзначанай намі раней.

На нарадзе ініцыятараў стаханаўскага руху тав. Папкова — стаханаўка віцебскай фабрыкі «Сцяг індустрыялізацыі» — узяла на сябе абавязацельства навучыць у 1937 годзе сваім метадам работы 50 чалавек.

У вуснах «Рабочего» гэта абавязацельства, зразумела, атрымала пераўтварэнне: лічба вырасла ў дзесяць разоў, з 50 да 500.

Наўрад ці тав. Папкова абрадуецца такой дапамозе з боку «Рабочего».

Ітак, няўвязкі сапраўды існуюць, здзіўляючы чытачоў.

Дэкада грузінскага мастацтва ў Маскве. 11 студзеня ў Дзяржаўным Акадэмічным Вялікім тэатры Саюза ССР адбыўся оперны спектакль Тбіліскага Дзяржаўнага тэатра оперы і балета «Кето і Котэ» (музыка Долідзе). НА ЗДЫМКУ: сцэна з 2-й дзеі.

Фото Б. Фішмана. (СФ).

НА ДЗІЦЯЧАЙ ЧЫГУНЦЫ

Стадыён чыгуначнікаў «Лакаматыў». Абшырны пляц, абсаджаны па краях кунатымі дрэвамі, абгароджан новым прыгожым плотам. Пры ўваходзе на стадыён на высокай браме чырванее шырокае палотнішча, на якім напісаны шчырыя словы ўдзячнасці: «Дзякуй вялікаму Сталіну за шчаслівае дзяцінства».

Дзеці гомельскіх чыгуначнікаў маюць у сваім распараджэнні шмат прыгожых рэчаў і самае радаснае—гэта наяўнасць сваёй уласнай дзіцячай чыгункі, якая носіць назву «Малая Беларуская чыгунка».

Станцыя «Шчаслівая» бурліць кіпучай дзейнасцю юных чыгуначнікаў. Трынаццацігадовы галоўны кандуктар поезда № 1 Ляшко Валя дапамагае білетнаму касіру наладзіць кампосцер. Каля касы сабраліся пасажыры і патрабуюць білеты.

Дайце білет да станцыі «Радасная», — кладучы грывенік па стойку касы, просіць малыш. Касір выцягвае білет, закладвае ў кампосцер і, прыстукнуўшы яго, падае пасажыру.

Праваднікі далікатна запрашаюць пасажыраў на пасадку ў светлыя, чысценькія, пабліскваючыя сінім лакам вагоны «экспрэса».

Да дзяжурнага па станцыі прыходзіць пуцявы абходчык Міша Калмыкаў і дакладвае, што пуць спраўная. Дзяжурны па станцыі Новашаўская Зіна звоніць у дэпо:

— Падрыхтаваць паравоз для адпраўкі поезда № 1 са станцыі «Шчаслівая» да станцыі «Радасная».

Стрэлачнікі, праверыўшы спраўнасць сваіх стрэлак, стаяць на сваіх участках з сігнальнымі ражкамі ў руках.

Грузна пыхкаючы і пасвістваючы, з дэпо на поўных парах выкатвае паравоз, які вядзе машыніст Шабанаў Коля. Паравоз, накіроўваемы стрэлачнікамі, робіць манеўры і прычэпліваецца да гатовага к адпраўцы поезда. Машыніст, нагнаўшы пары, чакае сігналу да адпраўлення.

На перон выходзіць дзяжурны па станцыі і папераджальна ўзнімае сігнал. Галоўны кандуктар Столкерц вымае свісток і свісціць, у гэты-ж момант машыніст, кратаючы рычагі, плаўна набірае ход. Стрэлачнікі папераджальна трубяць у дудкі.

Калі поезд адышоў, дзяжурны па станцыі па тэлефону паведамляе другую станцыю, што поезд вышаў своечасова.

Праз 2 мінуты «экспрэс» прыбыў на станцыю «Радасная», дзе яго ўжо чакалі другія пасажыры, каб ехаць на станцыю «Шчаслівая».

На Малой Беларускай не ўбачыш ні аднаго дарослага. Усе складаныя абавязкі чыгуначнікаў выконваюць самі дзеці, вучні школ. Тут яны праходзяць практычны курс вучобы чыгуначнай справе, а ў школах ў тэхгуртках вывучаюць тэорыю чыгуначнага транспарту.

***

Але Малая Беларуская яшчэ вельмі кароткая—толькі поўкілометра,—і рэбятам вельмі хочацца працягнуць сваю чыгунку на кілометр для таго, каб было дзе разагнацца іх поезду, іх кіпучай самадзейнасці.

З наступленнем лета мяркуецца распачаць будаўніцтва новай чыгуначнай трасы. У гэтым годзе рэбяты апрача двух станцый «Радасная» і «Шчаслівая» пабудуюць яшчэ некалькі новых станцый.

П. ЧЫКУН.

УЗБРОІМ МАСЫ МАРКСІЗМАМ-ЛЕНІНІЗМАМ!

ДА НАДЫХОДЗЯЧЫХ ЛЕНІНСКІХ ДЗЁН БЕЛАРУСКАЕ АБ'ЯДНАННЕ КУЛЬТТАВАРАЎ «БАКТ» скамплектавала ў дастатковай колькасці і разаслала ва ўсе свае райкультмагі (ва ўсіх раённых цэнтрах БССР)

МАРКСІСЦКА-ЛЕНІНСКІЯ БІБЛІЯТЭЧКІ

ДЛЯ КАЛГАСАЎ, СОЎГАСАЎ, І ХАТ-ЧЫТАЛЬНЯЎ

У СКЛАД БІБЛІЯТЭЧКІ ЎВАХОДЗЯЦЬ усе асноўныя творы класікаў марксізма-ленінізма — К. МАРКСА, Ф. ЭНГЕЛЬСА, В. ЛЕНІНА і І. СТАЛІНА,

а таксама ІХ БІЯГРАФІІ і ЎСПАМІНЫ АБ ЖЫЦЦІ І ДЗЕЙНАСЦІ (напісаныя тт. Бубновым, Гарбуновым, Берыя, Крупскай і інш.).

УСЯГО Ў БІБЛІЯТЭЧКУ ЎВАХОДЗІЦЬ 77 КАПІТАЛЬНЫХ КНІГ І БРАШУР.

КОШТ БІБЛІЯТЭЧКІ 100 РУБЛЁЎ.

ГЭТЫЯ БІБЛІЯТЭЧКІ МОГУЦЬ БЫЦЬ НАБЫТЫ ВА ЎСІХ РАЙКУЛЬТМАГАХ «БАКТ'а» ЗА НАЯЎНЫ РАЗЛІК (АБО ПА ПЕРАЛІЧЭННЮ ПРАЗ АДПАВЕДНЫЯ АДДЗЯЛЕННІ ДЗЯРЖБАНКА).

ПА ЖАДАННЮ ПАКУПНІКОЎ БІБЛІЯТЭЧКА МОЖА ВЫСЫЛАЦЦА ПО ПОШЦЕ ПРЫ ЎМОВЕ ПЕРАВОДУ СУМЫ ЯЕ КОШТУ АДПАВЕДНАМУ РАЙКУЛЬТМАГУ.

ДА НАДЫХОДЗЯЧЫХ ЛЕНІНСКІХ ДЗЁН — НІ АДНАГО КАЛГАСА, СОЎГАСА, ХАТЫ-ЧЫТАЛЬНІ, ШКОЛЫ БЕЗ МАРКСІСЦКА-ЛЕНІНСКАЙ БІБЛІЯТЭЧКІ.

ШАХМАТЫ І ШАШКІ

Пад рэдакцыяй Г. Н. Верасава

ЗАДАЧА

КЕЙРАНС (Латвія)

Мат у 2 хады

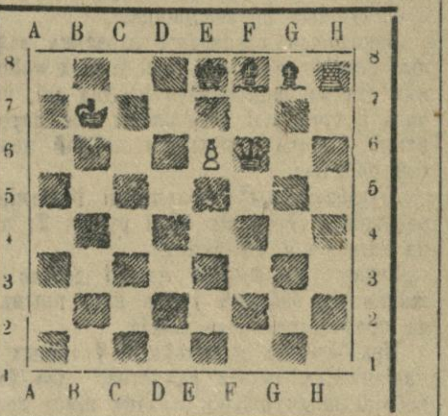

ЗАДАЧА

АРЭШЫН.

Мат у 2 хады

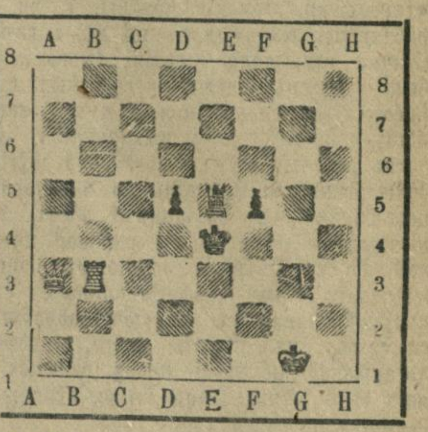

Н. Е. Ратнікаў — адзін з лепшых шахматных кампазітараў БССР. Цэлы рад яго кампазіцый быў апублікован у цэнтральным і беларускім друку. Ратнікаў займаецца таксама практычнай шахматнай ігрой і мае другую ўсесаюзную катэгорыю. Прыводзім партыю, іграную Ратнікавым у турніры па перапісцы. Партыя цікавая, праведзена белымі эфектна і складанай камбінацыяй.

Белыя—**Ратнікаў,** чорныя—**Ніхіцін.**

1. e2—e4 e7—e5 2. Kb1—c3 Kg8—f6 3. f2—f4 d7—d5! (Найбольш энергічны адказ) 4. f4:e5 Kf6:e4 5. Kg1—f3 Cc8—g4 6. Фd1—e2 Ke4:c3 (Тут лепш іграецца 6... Kg5) 7. b2:c3 c7—c6 8. d2—d4 Cf8—e7 9. Фe2—f2 0—0 10. Cf1—d3 Kb8—d7 11. 0—0 Cg4—e6 12. Фf2—g3 Лf8—e8 13. Kf3—g5 Kd7—f8.

Чорныя пасіўна і бясплянава разыгралі партыю і папалі ў вельмі цяжкае становішча. Апошні ход чорных дае магчымасць белым правесці цікавую камбінацыю. 14. Kg5—f7! Ce6:f7 15. Лf1:f7 Kpg8:f7 16. Cc1—h6! Ce7—f6 (Іншыя хады не ратуюць напр.: I 16... g:h 17. Лf1+ Kpe6 18. Фg4+; II 16... Kg6 17. Лf1+ Kpg8 18. C:g6 h:g 19. Ф:g6 Cf8 20. Л:f8+ і 21. Фg7+) 17. Лf1 Ke6 18. C:g7! h:g7 19. C:h7! Ke6 20. Л:f6+ Kpe7 21. Л:e6+! Kp:e6 22. Фg4+ Kpf7 23. Фg6+ Kpf8 24. Фg8+ Kpe7 25. Фg7+ Kpe6 26. Фg6+ Kpe7 27. Фf6+ Kpd7 28. Фd6+ Kpc8 29. Cf5+

Чорныя здаліся.

ВЫКЛІК ШАХМАТЫСТАЎ-КАЛГАСНІКАЎ ТУРКМЕНІІ

Беларускім камітэтам па справах фізкультуры і спорту атрыман выклік ад камітэта па справах фізкультуры і спорту Туркменіі на шахматны матч паміж калгаснымі камандамі Беларусі і Туркменіі.

Шахматысты калгасаў Туркменіі вядомы як вельмі моцныя шахматысты. Лепшы шахматыст-калгаснік Туркменіі тав. Ташлі мае першую ўсесаюзную катэгорыю.

НОВЫЯ СЕЛЬСКІЯ АШЧАДНЫЯ КАСЫ

Кіраўніцтва ашчадных кас і дзяржкрэдыту БССР адкрыла ў мінулым квартале 36 новых ашчадных кас у буйных сельскіх пунктах, Бярэзінскім, Гомельскім, Каспюковіцкім і іншых раёнах. На спецыяльных курсах былі падрыхтаваны работнікі для гэтых кас. У бягучым квартале адкрываюцца яшчэ 14 сельскіх ашчадных кас.

Адказны рэдактар Д. В. ЮРКОЎ.

ЛЕПШЫЯ ПІОНЕРВАЖАТЫЯ НА ПРЫЕМЕ Ў ЦК ЛКСМБ

47 лепшых піонерважатых Лепельскай акругі 15 студзеня прыехалі ў сталіцу на экскурсію. Важатыя наведалі Палац піонераў і акцябрат імя тав. Гікало, Дом Чырвонай Арміі імя Варашылава, гістарычны музей, Дом урада, а таксама пабывалі ў тэатрах і кіно г. Менска.

Учора піонерважатыя былі прыняты сакратаром ЦК ЛКСМБ тав. Манаевым. У гутарцы важатыя падзяліліся сваім вопытам работы сярод дзяцей акругі.

Тав. Манаеў у сваім выступленні асабліва звярнуў увагу піонерважатых на выхаванне дзяцей і перабудову работы піонерскіх атрадаў.

ШКОЛЬНАЯ БІБЛІЯТЭКА

— Крылоў у вас ёсць?

— Ёсць.

— Дык дайце мне пачытаць, — просіць вучань.

— Вучням чытаць Крылова мы не даем, — адказвае бібліятэкарша.

Такі дыялаг вельмі часта можна пачуць у слуцкіх школьных бібліятэках. Справа ў тым, што новымі выданнямі класічнай літаратуры бібліятэкі за 1936 год багата не папоўніліся. У бібліятэцы першай узорнай сярэдняй школы г. Слуцка творы Крылова ёсць, але яны яшчэ царкоўнага выдання 1782 года. І трымаюць такі хлам у бібліятэцы, а новых твораў не набываюць. Па бюджэту 1936 года ў гэтай школе для папаўнення бібліятэкі ні аднаго рубля не адпушчана.

Зусім нядаўна новы дырэктар гэтай школы т. Шылак знайшоў і выключыў з карыстання каля 40 экземпляраў рознай педалагічнай літаратуры, якая, дарэчы, ляжала на відным месцы. Тут былі такія кнігі, як «Педалогія» Блонскага, «Разумова адсталыя дзеці» і інш. А былы дырэктар школы — член партыі Раманчук, нават пасля пастановы партыі і ўрада аб педалагічных скрыўленнях у органах Наркомасветы, не ачысціў ад гэтай шкоднай літаратуры школьную бібліятэку.

Некалькі месяцаў назад у гэтай-жа школе выкладчыкам літаратуры ў хламе знойдзены... творы Л. Н. Талстога і Генрыха Гейне!

Школьная бібліятэка першай школы мае каля 2 тыс. экземпляраў кніг. Вучняў у школе 900. Бібліятэка іх не задавальняе. За лепшымі кнігамі вялікая чарга. Працуе бібліятэка ўсяго 2 гадзіны ў дзень. Характэрна, што сярод кніг безліч старых і нягодных, а поўнага збору твораў Леніна няма. Мала твораў таварыша Сталіна.

Няма ў бібліятэцы кнігі водгукаў вучняў на прачытаную імі літаратуру.

Школьная бібліятэка абавязана праводзіць масавую выхаваўчую работу. Літаратурным гуртком, які працуе ў першай школе, ахоплена каля 50 чал. Ён праводзіць добрую падрыхтоўку да пушкінскага юбілею. Але сувязі са школьнай бібліятэкай у рабоце ніякай няма.

Відавочна, што справа ў школьных бібліятэках абстаіць дрэнна. Кіраўніцтва бібліятэчным аддзелам Наркомасветы не адчуваецца, аб ім у бібліятэках не ведаюць. Бібліятэкі павінны быць упарадкаваны, ачышчаны ад шкоднай педалагічнай літаратуры, папоўнены прыгожымі, каштоўнымі выданнямі класічнай і сучаснай літаратуры.

П. КАВАЛЁЎ.

г. Слуцк.

АЎТАКЛУБ

Менскі аўтаклуб гарадскога совета Асоавіяхіма—самы малады ў сталіцы.

За кароткі час у клуб было падана шмат заяў ад моладзі фабрык, заводаў і ўстаноў сталіцы. У сваіх заявах моладзь выказвае вялікае жаданне авалодаць вадзеннем аўтамашын і танкаў, каб быць заўсёды гатовымі да абароны Совецкага Саюза.

Моладзь, якая зараз навучаецца ў аўтаклубе, — пераважна комсамольцы з заводаў імя Варашылава, імя Кірава і імя Молатава. Ёсць і 7 дзяўчат, сярод якіх 2 работніцы з фабрыкі індывідуальнага пашыву «КІМ» тт. Крыўчук і Рабава. Заняткі адбываюцца па вечарах без адрыву ад вытворчасці. Наведванне заняткаў вельмі добрае, моладзь праяўляе вялікае жаданне і зацікаўленасць да вывучаемых прадметаў.

Пачаўся прыём юрыдычных членаў. Быць першым юрыдычным членам аўтаклуба выказаў жаданне менскі гарадскі совет. Пры канчатковым абсталяванні клуба будуць арганізаваны гурткі па вывучэнню аўтатанкавай справы для вучняў старэйшых класаў школ сталіцы.

Радыёфікацыя БССР

Наркамат сувязі СССР зацвердзіў план радыёфікацыі БССР на 1937 год. Асноўны ўпор робіцца на пашырэнне работы па радыёфікацыі калгаснай вёскі. Устанаўліваецца 34 тыс. новых радыёкропак, у тым ліку 20 тысяч радыёкропак на вёсцы. Поўнасцю заканчваецца радыёфікацыя ўсіх раённых цэнтраў рэспублікі.

Раённыя радыёвузлы рэканструіруюцца і значна павялічваюць сваю магутнасць. У Менску будуць пабудаваны 2 радыёпадстанцыі для палепшання чутнасці.

На радыёфікацыю БССР у бягучым годзе адпушчана 1.800 тысяч рублёў.

Спаборніцтва стралковых клубаў

У адзнаку трэцяга ўсесаюзнага з'езда Асоавіяхіма Цэнтральны маскоўскі стралковы клуб імя С. С. Каменева выклікаў на спартыўна-стралковыя спаборніцтвы менскі стралковы клуб і рад іншых клубаў Саюза. Спаборніцтвы будуць адбывацца з 1 па 15 лютага. Іх мэта выявіць ступень падрыхтаванасці стралковых камавд клубаў для ўдзелу ў міжнародных спаборніцтвах.

З 18 па 23 студзеня каля 40 стралковых каманд заводаў, фабрык і ўстаноў Менска будуць праводзіць адборныя стралковыя спаборніцтвы. Лепшыя стралкі каманд будуць аб'яднаны ў адну зборную каманду, якая выступіць у завочных спартыўна-стралковых спаборніцтвах клубаў.

Рабочыя вывучаюць замежныя мовы

У радзе свінасоўгасаў рэспублікі рабочыя, служачыя і інжынерна-тэхнічныя работнікі на курсах і ў гуртках вывучаюць замежныя мовы. У соўгасе імя Чарвякова Менскага раёна, у двух групах вывучаюць нямецкую мову 21 чалавек, 8 чал. вывучаюць англійскую мову ў соўгасе «Ядова». Гурткі па вывучэнню замежных моваў працуюць у соўгасах «Індустрыя», Пухавіцкага раёна, імя Гікало, Ветрынскага раёна, «Бабіны», Аршанскага раёна, і інш.

ВА ЎСІХ АПТЭКАХ і МАГАЗІНАХ САНГІГІЕНЫ

ёсць у дастатковай колькасці і адпускаюцца

БЕЗ АБМЕЖАВАННЯ:

МЕДЫКАМЕНТЫ: рыбі тлушч, іёдная настойка, гліцэрын, валер'янавыя кроплі, мятныя кроплі, пертусін, канфорнае масла, цынкавая мазь, серка-іртутная мазь, камфара, фенацэцін, аспірын, довераў парашок, бромурал, фіцін

ПАТЭНТОВАНЫЯ СРОДКІ: спермакрын, спермоль, оварын, астматоль, гастракрын, прастатакрын, фіто-мука, фіто-ферын (табл.), мамін, фасфарэн, бораментоль, прэкансоль, контрацэпцін, пурген для дарослых і дзяцей, гарчычнікі, аптэчкі хатнія, аптэчкі для калгасаў.

САНГІГІЕНА І ПРАДМЕТЫ ДОГЛЯДУ ЗА ХВОРАМІ: вата гіграскапічная, бінты марлевыя, пузыры для ільду, гумавыя спрынцоўкі, зубны парашок, мыла туалетнае і гаспадарчае, касметыка гігіенічная і парфумерыя.

ПАТРАБУЙЦЕ ў аптэках СТЭРЫЛЬНЫЯ БІНТЫ і ВАТУ, якія прадстаўляюць сабой АСЕПТЫЧНЫ матэрыял для перавязак.

БЕЛАПТЭКАКІРАЎНІЦТВА.

21 СТУДЗЕНЯ ў 7 гадзін вечара ў памяшканні Белдзяржтэатра адбудзецца

ЖАЛОБНАЕ ПАСЯДЖЭННЕ

ПЛЕНУМА МЕНСКАГА ГАРАДСКОГА СОВЕТА

РАБОЧЫХ, СЯЛЯНСКІХ І ЧЫРВОНААРМЕЙСКІХ ДЭПУТАТАЎ сумесна з партыйнымі, комсамольскімі, профсаюзнымі, грамадскімі арганізацыямі і прадстаўнікамі вайсковых часцей,

прысвечанае XIII ГАДАВІНЕ СМЕРЦІ ВЛАДЗІМІРА ІЛЬІЧА ЛЕНІНА.

На пленум праходзяць па сваіх мандатах: члены і кандыдаты горсовета, члены ЦК КП(б)Б, члены ЦК ЛКСМБ, члены ЦВК і СНК БССР, упаўнаважаныя камісій партыйнага і совецкага кантролю, члены ГК і РК КП(б)Б, члены ГК і РК ЛКСМБ, члены прэзідыума ЦСПСБ і члены прэзідыума менскага РВК.

Астатнія праходзяць па спецыяльных запрашальных білетах, якія можна атрымаць у горсовеце (пакой № 49, 3 паверх).

ПРЭЗІДЫУМ МЕНСКАГА ГОРСОВЕТА.

20 студзеня ў 7 гадзін вечара ў памяшканні клуба дзяржгандлю (рог Энгельса і Комуністычнай) адбудзецца

ПЛЕНУМ СЕКЦЫІ ГРАМАДСКАГА ХАРЧАВАННЯ МЕНГОРСОВЕТА

сумесна са стаханаўцамі, ўдарнікамі прадпрыемстваў і ўстаноў грамадскага харчавання і загадчыкамі сталовых горада Менска

па пытанню АБМЕРКАВАННЯ ВЫНІКАЎ СОЦСПАБОРНІЦТВА 1936 г. І ЗВАРОТУ НАРКОМА ЎНУТРАНАГА ГАНДЛЮ СССР ТАВ. ВЕЙЦЭРА АБ СОЦСПАБОРНІЦТВЕ Ў 1937 ГОДЗЕ.

Пасля пленума — мастацкая частка.

Уваход па дэпутацкіх мандатах і запрашальных білетах.

Білеты можна атрымаць у групкоме грамадскага харчавання.

СЕКЦЫЯ ГРАМАДСКАГА ХАРЧАВАННЯ МЕНГОРСОВЕТА ГОРУНУТГАНДАЛЬ.

ЗАВОЧНЫ СЕКТАР МЕНСКАГА ВЫШЭЙШАГА ПЕДІНСТЫТУТА даводзіць да ведама ЗАВОЧНІКАЎ і ЭКСТЭРНАЎ,

што ЗІМОВАЯ СЕСІЯ па ЛІТФАКУ і ГЕАФАКУ

АДБУДЗЕЦЦА з 25 па 29 студзеня ўключна.

Заняткі пачнуцца 25 студзеня ў 9 гадзін раніцы, прыезд у Менск 24 студзеня.

Па ГІСТФАКУ зімовая сесія адбудзецца з 31 студзеня па 4 лютага ўключна. Заняткі пачнуцца 31 студзеня ў 9 гадзін раніцы. Прыезд у Менск 30 студзеня.

ЗАВОЧНЫ СЕКТАР ВПІ.

БЕЛАРУСКІ ПЕРШЫ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР 18 студзеня Абан. № 18. ЯК ЯЕ ЗАВУЦЬ	Гукавы кінотэатр «Чырвоная зорка» КАНЦЭРТ БЕТХОВЕНА	Гукавы кінотэатр «Пролетарый» «БЕСПРИДАННИЦА»
ДЗЯРЖ. ЯЎРЭЙСКІ ТЭАТР БССР (Абан. № 52) ТРАКЦІРШЧЫЦА	Дзіцячы гукавы кінотэатр КАНЦЭРТ БЕТХОВЕНА	Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал» КАНДУІТ
		Гукавы кінотэатр «Спартак» ЛЕТЧЫКІ

Уп. Галоўлітбела № К—543

Друкарня газеты «Звязда», Менск, Савецкая, 63.

К. Д. С.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Линейная калибровочная мишень LRT-BE4-V2